

DEMASCAREA ÎN UNELE MATERIALE ALE PARTIDULUI COMUNIST DIN ROMÂNIA A POLITICII ANTIȚĂRĂNEȘTI DUSE DE PARTIDUL NAȚIONALȚĂRĂNESC *

DE

A. PETRIC

Marxism-leninismul acordă problemei țărănești o mare importanță, considerînd-o ca o parte a problemei generale a revoluției, și anume ca problema aliatului principal al clasei muncitoare.

Dezvoltînd ideile lui K. Marx și F. Engels, V. I. Lenin a fundamentat teza că alianța proletariatului cu țărănimea, sub conducerea proletariatului în frunte cu partidul său, reprezintă forța socială capabilă să înlătuie transformarea revoluționară a societății.

Referindu-se la caracterul agrar al economiei Rusiei, V. I. Lenin arăta, încă în anul 1902 : „Intr-o țară «țărănească» ca Rusia, programul agrar al socialiștilor este, desigur, cu deosebire, dacă nu exclusiv, un «program țărănesc», program care determină atitudinea față de problema țărănească”¹.

O situație asemănătoare exista și în România, țară cu o economie predominant agrară, în care mai mult de trei sferturi din populație era formată din țărănime.

În perioada primului război mondial imperialist și îndeosebi după victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, avîntul revoluționar al maselor a crescut în mod considerabil. În condițiile ascuțirii tuturor contradicțiilor regimului burghezo-moșieresc, în condițiile puternicului avînt al luptelor revoluționare ale clasei muncitoare și a influenței exercitate asupra țăranilor mobilizați și înarmați pe front de armata rusă cuprinsă de puternice frămîntări revoluționare, lupta pentru pămînt a maselor țărănești s-a intensificat.

* Lucrarea de față prezintă materiale editate de P.C.R. pînă în anul 1933.

¹ V. I. Lenin, *Opere*, vol. 6, Buc., E.S.P.L.P., 1957, p. 93.

Sub presiunea furtunosului val revoluționar și cu scopul de a izola țărănimea de lupta clasei muncitoare, burghezia și moșierimea română au fost silite să promită și apoi să acorde reforma agrară.

Așa cum arată tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej, „burghezia și moșierimea au înțeles că prăbușirea propriei lor puteri devenea inevitabilă dacă mișcarea revoluționară a proletariatului se unea cu lupta pentru pământ a maselor țărănești. Inspăimântate de înfrîurirea Revoluției ruse, care a dat pământ țăranilor, clasele stăpînitoare au vînturat încă din 1917 promisiuni cu privire la o reformă agrară, înfăptuită în 1921 în mod ciuntit, incomplet, ea menținînd mai departe marea proprietate moșierească”¹.

În același scop al izolării țărănimii de lupta revoluționară a proletariatului, clasele exploatoare au creat și o serie de noi partide politice burghezo-moșierești, care purtau titulaturi țărănești. Un astfel de partid a fost în primul rînd partidul țărănesc, ai cărui conducători — Ion Mihalache, Virgil Madgearu ș.a. — au afișat un program demagogic, pseudo-revoluționar, de reforme sociale „radicale” privind îndeosebi situația țărănimii, al cărei „primat” în viața economică și social-politică îl proclamau în mod fățarnic.

Programul demagogic afișat de partidul țărănesc — mai apoi de partidul național-țărănesc — urmărea să înșele masele țărănești aflate în plină luptă pentru pământ, să frîneze dezvoltarea mișcării revoluționare, lupta unită a proletariatului și țărănimii sub conducerea proletariatului pentru răsturnarea regimului burghezo-moșieresc.

De aceea, demascarea și combaterea politicii antițăărănești a partidului național-țărănesc era absolut necesară pentru dezvoltarea mișcării revoluționare în țara noastră, pentru atragerea maselor țărănești sub influența și conducerea clasei muncitoare.

Această sarcină a fost îndeplinită cu hotărîre de către Partidul Comunist din România.

Conducînd lupta revoluționară a proletariatului, Partidul Comunist a activat totodată pentru a mobiliza și organiza masele țărănești în lupta împotriva regimului burghezo-moșieresc.

Partidul Comunist din România a fost singurul partid care din primele zile ale existenței sale a îmbrățișat cu căldură și a apărut cu energie interesele țărănimii.

Într-un manifest din februarie 1922, Partidul Comunist chema masele să lupte printre altele, pentru exproprierea totală a moșiilor și „împărțirea lor *fără plată* între țăranii săraci... Aceștia nu trebuie să plătească nimic ca să obțină *pământ pentru ei și familiile lor*. Vechile datorii provenite din împrumuturi trebuie șterse. Împreună cu moșiile, trebuie expropriate și mașinile agricole, vitele etc. ...”².

Lupta P.C.R. pentru apărarea intereselor maselor țărănești era strîns legată de acțiunea de demascare a politicii antimuncitorești și antițăărănești a partidelor burghezo-moșierești, de scoatere a țărănimii

¹ Gh. Gheorghiu-Dej, *Articole și cuvîntări, august 1959—mai 1961*, Buc., Ed. politică, 1961, p. 431.

² *Documente din istoria Partidului Comunist din România, 1917—1922*, ed. a II-a, Buc., E.S.P.L.P., 1956, p. 340.

de sub influența lor. Această acțiune — care reprezenta o parte a luptei pentru cucerirea maselor, pentru făurirea alianței dintre proletariat și țărănimea muncitoare, sub conducerea proletariatului — a luat forme variate.

În articolul de față ne propunem să arătăm modul în care demascarea de către P.C.R. a politicii antițărănești a partidului național-țărănesc s-a oglindit în literatura Partidului Comunist. Firește însă că tratarea temei propuse — demascarea politicii antițărănești a P.N.Ț. — nu va putea fi ruptă de demascarea politicii antimuncitorești a acestui partid.

La sfârșitul primului război mondial imperialist, regimul burghezo-moșieresc din România a trecut printr-o puternică criză politică, desfășurată pe fondul ruinei economice și al avântului revoluționar al maselor¹. Sub presiunea luptelor revoluționare și ca urmare a ciocnirilor de interese dintre diferitele grupuri ale claselor exploatoare s-a produs o nouă regrupare a partidelor politice burghezo-moșierești. Compromiterea vechilor partide a determinat clasele dominante să înființeze noi partide politice, care își luau titulaturi demagogice și afixau programe conținând promisiuni înșelătoare, prin care urmăreau să atragă sub influența lor masele.

Dintre acestea, partidul țărănesc a fost cel căruiia după 1921 i-a revenit rolul principal în înșelarea maselor țărănești, în abaterea lor de la calea luptei revoluționare alături și sub conducerea proletariatului.

În acest scop, conducătorii partidului țărănesc au adoptat un program la baza căruia stătea așa-zisa doctrină a „țărănismului“. Pentru a atrage masele țărănești, acest program declara că recunoaște lupta de clasă și necesitatea desființării marii proprietăți moșierești². Dar liderii țărăniști reduceau recunoașterea luptei de clasă la o simplă vorbărie; în fapt, ei se ridicau în mod deschis împotriva concepției marxiste a luptei de clasă și propovăduiau înțelegerea între clasele exploatate și cele exploatoare.

Ion Mihalache precizase de altfel, încă mai înainte, că nu avea în vedere „lupta de clasă în înțeles socialist, care tinde la desființarea claselor suprapuse — ci aceea care tinde la stabilirea unui echilibru normal între clase...“³ — între clasele exploatoare și clasele exploatate. Această poziție urmărea, de fapt, consfințirea și permanentizarea împărțirii societății în clase antagoniste, consfințirea și permanentizarea exploatării omului de către om. Cât despre desființarea marii proprietăți — liderii țărăniști preconizau, de asemenea, înfăptuirea ei pe calea „înțelegerii între clase“.

¹ *Lecții în ajutorul celor care studiază istoria P.M.R.*, Buc., Ed. politică, 1960, p. 162.

² Vezi și Gáll Ernő, *Sociologia burgheză din România — Studii critice*, Buc., E.S.P.L.P., 1958, p. 86.

³ I. Mihalache, *Ce politică să facem?*, Buc., 1914, p. 62—63.

Preconizarea irealizabilei „înțelegeri între clase“¹ ca o condiție a îmfăptuirii unei reforme agrare radicale trebuia să servească drept pretext pentru amânarea fără termen a oricărei reforme agrare. În anii stabilizării relative a capitalismului, nu mult după sfârșitul perioadei avântului revoluționar, țărăniștii au renunțat definitiv la agitația lor demagogică în jurul unei noi reforme agrare, socotind această problemă definitiv rezolvată prin reforma agrară din 1921, care, după cum se știe, a menținut marea proprietate moșierească. Această poziție reacționară exprima interesele de clasă ale conducerii partidului țărănesc, formată din exponenți ai marii burghezii, ai chiaburimii și ai moșierilor.

Partidul țărănesc era destinat de vîrfurile claselor exploatatoare să joace rolul unui partid zis „de opoziție“ în raport cu partidul liberal, capabil să salveze, la nevoie, regimul burghezo-moșieresc, în cazul în care partidul liberal nu s-ar mai fi putut menține la guvern.

Partidul Comunist din România a demascat falsa „opoziție“ a partidului țărănesc, lămurind masele că, de fapt, între aceste două partide burghezo-moșierești exista o strînsă unitate de interese, deosebirile constînd numai în metodele prin care fiecare urmărea să înșele și să jefuiască poporul.

Intr-un manifest editat în anul 1924², Partidul Comunist din România, referindu-se la politica reacționară, de jefuire a poporului muncitor dusă de oligarhie, arăta că ea a fost aprobată și de presa și de acele partide care, din calcule electorale și demagogice, pretindeau a forma așa-zisa „opoziție democratică“.

Manifestul preciza că „chiar și așa-zisele partide «țărănesc» și «socialist» s-au pus față de partea oligarhiei...“³, și că de la ele nu se poate aștepta lupta împotriva dominației capitaliste, căci în timp ce „partidele oligarhice gîtuie poporul, partidele democratice îl trădează“⁴.

În același an (1924) cu prilejul convocării congresului general al partidului țărănesc, Partidul Comunist editează o broșură intitulată „Ce vor țărani și cum îi trădează conducătorii partidului țărănesc? Ce-i de făcut“⁵, în care analizează activitatea acestor conducători și îndeosebi politica lor față de problemele țărănimii.

Caracterizînd tratativele pe care conducătorii partidului țărănesc le duceau încă în acel timp cu conducătorii partidului național din Transilvania în vederea fuziunii celor două grupări politice, broșura arăta că partidul național din Transilvania era „partidul ciocoilor, capitaliștilor, negustorilor și chiaburilor din Transilvania“⁶.

¹ V. N. Madgearu, *Doctrina țărăniștă*. Conferință ținută la Fundația universitară Carol I în ziua de 21 ianuarie 1923, Buc., p. 7.

² *Documente din istoria Partidului Comunist din România, 1923—1928*, Buc., E.P.L.P., 1953, p. 192—198.

³ *Ibidem*, p. 194.

⁴ *Ibidem*, p. 196.

⁵ *Ibidem*, p. 201—213.

⁶ *Ibidem*, p. 208.

În continuare, se arăta cum conducătorii partidului țărănesc au renunțat, rînd pe rînd, la prevederile democrat-burgheze pe care în anii anteriori, în mod demagogic, le introduseseră în program pentru a înșela masele.

Astfel, ei au renunțat acum pe față la cererea ca tot pămîntul agricol, pădurile, pășunile, iazurile și apele de pescuit să treacă în mîinile țărănilor, au renunțat la prevederea desființării jandarmeriei, poliției, Siguranței și armatei permanente, au renunțat la recunoașterea luptei de clasă împotriva moșierilor și capitaliștilor ca și la principiul „proprietății de muncă”, adică la principiul ca pămîntul să aparțină numai celor ce-l muncesc¹.

Renunțarea pe față la aceste cereri, incluse în mod demagogic în program în timpul avîntului revoluționar din 1917—1922, era un aspect al politicii generale promovate de burghezie și moșierime în perioada stabilizării relative a capitalismului, cînd aceste clase, intensificînd ofensiva pentru adîncirea exploatării oamenilor muncii, au revenit asupra promisiunilor pe care fuseseră silit să le facă acestora în anii avîntului revoluționar. Atitudinea liderilor țărăniști a trezit proteste hotărîte din partea membrilor de rînd ai acestui partid, unii din ei declarînd în mod deschis că „nu vor să se unească cu ciocoi din partidul național”². Aceste proteste au determinat atunci pe conducătorii partidului țărănesc să amîne fuziunea cu partidul național din Transilvania.

Duplicitatea și trădarea conducătorilor partidului țărănesc au fost demascate și în cadrul lucrărilor Congresului al III-lea al P.C.R.

Analizînd situația economică și politică a Romîniei în condițiile stabilizării relative a capitalismului, Congresul a arătat că vîrfurile claselor exploatoare, reprezentate prin partidul liberal, simțindu-și îngustată baza lor social-politică, urmăreau crearea unei grupări de „opoziție” capabilă să canalizeze nemulțumirile maselor și să formeze, la nevoie, un nou guvern, de „ordine”³, adică un guvern care să reprime prin violență lupta revoluționară a maselor, să garanteze menținerea regimului burghezo-moșieresc.

O astfel de grupare — arăta Congresul — era partidul țărănesc care prin programul demagogic, pseudorevoluționar, izbutise să cîștige influența în rîndurile maselor țărănești, iar pe de altă parte se arăta să fie un apărător credincios al intereselor burgheziei și moșierimii.

Congresul a subliniat necesitatea confiscării pămîntului moșieresc și a împărțirii lui țărănilor cu pămînt puțin, arătînd totdeauna că înfăptuirea acestui obiectiv este posibilă numai pe baza alianței dintre clasa muncitoare și masele țărănești.

Congresul al III-lea al P.C.R. a subliniat datoria comuniștilor de a demasca demagogia partidului țărănesc și a lupta pentru apărarea maselor țărănești. În acest scop, trebuiau strînse legăturile Partidului Comu-

¹ *Documente din istoria Partidului Comunist din Romînia, 1923—1928*, Buc., E.P.L.P., 1953, p. 208—209; cf. „Tinărul leninist”, nr. 19 din 1929.

² *Ibidem*, p. 209.

³ *Ibidem*, p. 241—242.

nist cu masele țărănești, trebuiau organizate la sate comitete compuse din țărani săraci care să lupte pentru înfăptuirea reformei agrare radicale.

Cu toată poziția justă de demascare a demagogiei și a politicii reacționare promovate de conducătorii partidului țărănesc, în lucrările Congresului al III-lea al P.C.R. s-a făcut simțită influența teoriei neoiobăgiei. Stabilind tactica Partidului Comunist, Congresul a preconizat frontul unic cu partidul țărănesc, declarând totodată că „trebuie avută în vedere, în primul rînd, întărirea legăturii cu masele țărănești ale acestui partid“¹. Dar lozincă „frontul unic“ cu partidul țărănesc — lozincă greșită, potrivit căreia Partidul Comunist trebuia să ducă lupta în front unic cu întreaga „oposiție“ burgheză împotriva „oligarhiei“ liberale — nu putea decît să îngreuneze atragerea maselor țărănești sub influența Partidului Comunist și demascarea politicii reacționare a conducătorilor partidului țărănesc.

Congresul al III-lea a lichidat definitiv grupul oportunist antipartinic al lui Cristescu, care după constituirea Partidului a ajuns în conducerea lui. Dar la Congresul al III-lea, în conducerea partidului a pătruns un alt grup oportunist — grupul Ștefanov-Köblös — a cărui influență s-a manifestat în documentele Congresului, printre altele în adoptarea lozincii nejuste amintite mai sus.

În focul procesului de călire marxist-leninistă a Partidului Comunist s-a întărit lupta Partidului împotriva politicii antipopulare a conducătorilor partidului țărănesc. Astfel, încă în primul număr al seriei a doua a revistei „Lupta de clasă“ apărut în anul 1926, se arăta că în cadrul partidului țărănesc „se cristalizaseră tendințele capitaliste din sînul țărănimii, *ideologia chiaburimii*“², precum și poporanismul mic burghez reacționar.

„Lupta de clasă“ nr. 1 din iunie 1926³ a publicat de asemenea Rezoluția Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste privitoare la Partidul Comunist din România, în care se analiza caracterul capitalist al dezvoltării Romîniei și persistența unor însemnate rămășițe feudale subliniindu-se faptul că linia strategică a partidului revoluționar al proletariatului era scoaterea țărănimii de sub influența partidelor burgheze, stabilirea unei strînse legături cu proletariatul agricol, cu țărănimia săracă și mijlocie și cu naționalitățile asuprite, „*pentru desăvîrșirea, sub hegemonia proletariatului, a revoluției burghezo-democratice, pentru formarea, în lupta contra întregii burghezii și a chiaburimii satelor, a unui guvern muncitoresc-țărănesc și pentru transformarea revoluției democratice în revoluție socialistă*“⁴.

Rezoluția Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste preciza că, de frica mișcării revoluționare a proletariatului, opoziția burgheză, care apără interesele claselor dominante merge cu oligarhia împotriva maselor populare⁵.

¹ *Documente din istoria Partidului Comunist din România, 1923—1928*, Buc., E.P.L.P., 1953, p. 255.

² *Ibidem*, p. 441.

³ *Ibidem*, p. 444—460.

⁴ *Ibidem*, p. 447.

⁵ *Ibidem*, p. 446.

Aprecierile Rezoluției C.E. al Internaționalei Comuniste au fost în scurtă vreme confirmate de însăși evoluția partidului țărănesc; în octombrie 1926, el a fuzionat cu partidul național român din Transilvania, formînd împreună partidul național-țărănesc.

Partidul național român reprezenta interesele burgheziei și moșierimii, conducătorii săi fiind, în cea mai mare parte, directori și acționari de bancă sau moșieri¹.

În perioada de început a activității acestui partid, în condițiile subjugării Transilvaniei de către imperiul austro-ungar și al existenței contradicțiilor dintre burghezia și moșierimea romină pe de o parte și burghezia și moșierimea maghiară pe de altă parte, exponenții burgheziei și moșierimii romine au căutat să folosească partidul național român pentru a-și crea un sprijin în mase. În acest scop, ei au înscris în programul partidului unele revendicări democratice și naționale, ca: votul universal, introducerea limbii romine în administrația și justiția teritoriilor rominești, drepturi egale pentru romini, *dar în cadrul monarhiei habsburgice*. Ei au refuzat să introducă în programul lor revendicarea maselor populare privitoare la eliberarea de sub asuprirea națională a statului austro-ungar, unirea cu România — și au promovat politica anti-națională a „loialității față de Habsburgi“. În același timp, din programul partidului național-român au fost înlăturate revendicările social-economice ale muncitorimii și țărănimii, inclusiv revendicarea reformei agrare. Mai mult decît atît, conducătorii partidului național român au sprijinit măsurile represive adoptate de guvernul ungar împotriva mișcării revoluționare² și s-au pronunțat în favoarea proprietății moșierești.

În problema eliberării naționale a Transilvaniei și a unirii ei cu România, conducătorii partidului național român au dus o politică de compromis cu cercurile conducătoare ale imperiului austro-ungar, declarîndu-se pentru menținerea integrității monarhiei habsburgice și a stăpînirii ei asupra Transilvaniei, căutînd o înțelegere cu guvernul ungar și cu Curtea imperială din Viena pe spatele maselor populare și trădînd prin aceasta lupta de eliberare națională a poporului român din Transilvania³.

¹ Astfel, George Pop de Băsești, președintele partidului pînă în 1918, a fost mare acționar la 10 bănci din Ardeal și avea o moșie de 300 jugăre; Iuliu Maniu a fost, la început, avocat, conducătorul unei bănci și membru în consiliul de administrație al unei societăți miniere; Aurel Vlad a fost membru în consiliile de administrație a cinci bănci și mare moșier; Alexandru Vaida era mare moșier etc. (Vezi V. Liveanu, 1918. *Din istoricul luptelor revoluționare din România*, Buc., Ed. politică, 1960, p. 57).

² Acad.C. Daicoviciu, L. Bányai, V. Chereșteșiu, V. Liveanu, *Lupta revoluționară a maselor — factor hotărîtor în unirea Transilvaniei cu România*, în „Studii“, an XI (1958), nr. 8, p. 27.

³ Astfel, Iuliu Maniu declarase, într-un discurs ținut în parlamentul ungar la 28 iulie 1906, că „menținerea Ungariei și în general a monarhiei austro-ungare este o necesitate politică și internațională, atît pentru romini cît și pentru maghiari“ (*op. cit.*, p. 27). Pe aceeași linie mergeau Alexandru Vaida și Aurel C. Popovici, care au susținut planul înfăptuirii „Austriei Mari“, în care urma să intre — sub stăpînire habsburgică — și vechea Romînie. Această poziție de trădare a intereselor naționale ale poporului român, care năzuia fierbinte spre eliberarea socială și națională a Transilvaniei și unirea ei cu România, a continuat și în perioada primului război mondial imperialist, cînd conducătorii Partidului național român au sprijinit mai departe Imperiul habsburgic și războiul purtat de acesta, îndemnînd guvernul român să se alătore puterilor centrale.

Abia la sfârșitul războului, în condițiile înfrîngerii imperiului habsburgic și ale prăbușirii sale sub acțiunea puternicului val de lupte revoluționare, desfășurat sub influența Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, conducătorii partidului național român, pentru a asigura burgheziei hegemonia asupra mișcării naționale și a canaliza lupta maselor populare în sensul dorit de burghezie, au început să se pronunțe în mod deschis pentru unirea cu România¹.

Partidul național român a dus o politică șovină, prin care căuta să dezbine masele populare, să ațîțe pe oamenii muncii români împotriva oamenilor muncii de altă naționalitate, cu scopul de a abate atenția de la exploatarea cruntă la care erau supuși muncitorii și țărani de toate naționalitățile și a slăbi astfel solidaritatea lor de clasă.

După unirea Transilvaniei cu România, burghezia și moșierimea română din Transilvania, ale căror interese erau reprezentate de partidul național român, au intrat într-o înțelegere tot mai strînsă cu clasele exploatare din vechea Romînie în scopul menținerii și întăririi regimului burghezo-moșieresc, prin înfrîngerea luptei revoluționare a maselor populare.

O expresie a acestei înțelegeri a reprezentat-o și fuziunea dintre partidul național român și partidul țărănesc.

Așa cum arătasera și tratativele preliminare, fuziunea s-a făcut prin abandonarea pe față a programului „țărănesc” și prin adoptarea unui program reacționar fățiș². În el și-a găsit locul și ideea asigurării „libertății de circulație a pămîntului țărănesc... în scop de selecționare naturală a cultivatorilor serioși”³, idee care va sta la baza „legii de liberă circulație a bunurilor rurale” din anul 1929, prin care s-a acordat un sprijin direct cămătarilor și chiaburilor în acapararea pămîntului țărănimii muncitoare și s-a ușurat refacerea mării proprietăți funciare. După ce, cu scopul de a înșela masele și a le atrage sub influența lor, conducătorii țărăniști se declaraseră adepți ai „luptei de clasă”, denaturînd și calomniînd totodată concepția marxistă — unica concepție justă despre clase, — ei au început acum în mod fățiș să propovăduiască falsa lozincă a „armoniei între clase”. Iuliu Maniu, șeful partidului național-țărănesc a declarat încă de atunci: „Partidul național-țărănesc se întemeiază pe solidaritatea tuturor claselor... Țărănimea nu e o dușmană față de celelalte clase sociale, ci voiește să formeze o justă completare a structurii noastre sociale”⁴.

Aceasta era o încercare de a înșela țărănimea cu formula reacționară și demagogică a preținsei „armonii dintre clase”, armonie care nu poate exista în condițiile societății bazate pe exploatarea omului de către om. Totodată aceasta era o recunoaștere fățișă a faptului că partidul național-țărănesc se opunea luptei maselor țărănești împotriva exploatării,

¹ În legătură cu unirea Transilvaniei cu România, vezi și *Lecții în ajutorul celor care studiază istoria P.M.R.*, Buc.. Ed. politică, 1960, p. 153—156.

² Vezi și Stanciu Stoian, *Fazele dezvoltării țărănismului în România*, Buc., (f.a.).

³ „Aurora” din 13 octombrie 1926.

⁴ *Ibidem*, 6 noiembrie 1926.

că partidul național-țărănesc era un apărător al structurii sociale din acel timp a României, bazată pe crunta asuprire a maselor muncitorești și țărănești.

Dar cu toată orientarea sa reacționară, partidul național-țărănesc, folosind în favoarea sa nemulțumirea crescîndă a maselor față de politica spoliatoare și antipopulară a guvernului liberal, continua să exercite influență în rîndurile țărănimii.

Semnificativă pentru manevrele întreprinse de către conducătorii P.N.Ț., în scopul canalizării mișcării maselor țărănești pe linia dorită de burghezie a fost desfășurarea adunării populare convocată la Alba Iulia, la 6 mai 1928. În condițiile radicalizării crescînde a clasei muncitoare și ale unor puternice frămîntări țărănești, care în unele locuri s-au transformat în adevărate răscoale locale (comuna Criș-Hunedoara ; comuna Moldova Veche-Iași ; Nigotești-Suceava ; Vinju Mare-Mehedinți ; Apoldul Mare-Sibiu etc.)¹, liderii național-țărăniști au convocat această adunare pentru a abate masele de la lupta revoluționară și a le atrage la remorca lor ; totodată gruparea burghezo-moșierească reprezentată de P.N.Ț. dorea să folosească masele adunate la Alba Iulia ca mijloc de presiune împotriva grupării burghezo-moșierești concurente, reprezentate de partidul liberal, și s-o determine să-i cedeze mai repede guvernarea.

La această adunare au fost prezenți circa o sută de mii de țărani și cîteva mii de muncitori. În opoziție cu liderii național-țărăniști care urmăreau scopuri înguste, politicianiste — masele au venit la adunare cu scopul luptei pentru îmbunătățirea condițiilor lor de viață. În timp ce conducătorii P.N.Ț. s-au mărginit la adoptarea unei moțiuni care cerea guvernului liberal, „să părăsească puterea“, masele adunate la Alba Iulia au lansat, împotriva voinței liderilor național-țărăniști, lozinca „marșului asupra Bucureștilor“. Conducătorii P.N.Ț. au înțeles pericolul și s-au grăbit să împartă demonstrații în grupuri mici și să-i trimită pe unii acasă și pe alții la București. În urma acestei manevre, grupurile plecate totuși spre București, fiind răslea și puțin numeroase, au putut fi ușor împrăștiate de jandarmi.

Adunarea de la Alba Iulia și poziția pe care s-a situat conducerea P.N.Ț. au dovedit încă o dată demagogia conducătorilor acestui partid, contradicția puternică dintre năzuințele maselor țărănești, care voiau să pornească spre București împotriva burgheziei și moșierimii, și politica reacționară a conducătorilor partidului național-țărănesc care se ridicau împotriva oricărei acțiuni ce ar fi pus în primejdie regimul burghezo-moșieresc. Partidul Comunist din România a arătat maselor semnificația adunării de la Alba Iulia. „Lupta de clasă“ a publicat un articol intitulat „Partidul Comunist și Alba Iulia“², în care arată că P.N.Ț. a căutat prin adunarea de la Alba Iulia „să canalizeze ridicarea maselor spre băltoaca oportunistului“.

¹ „Lupta de clasă“, an IX (1928), nr. 5—9, p. 68.

² *Ibidem.*

„Alba Iulia a fost mijlocul de șantaj politic al partidului național-țărănesc care, amenințînd cu „război civil“, a urmărit să capete puterea de la Regență și liberali“¹.

În continuare, articolul demască și rolul contrarevoluționar jucat de conducătorii oportuniști ai partidului social-democrat, citînd o declarație a lui Flueraș, prin care acesta mărturisea în fața adunării adeviziunea sa la politica P.N.Ț. În opoziție cu atitudinea trădătoare a liderilor social-democrați de dreapta s-au situat muncitorii prezenți la adunare — îndeosebi cei din Valea Jiului —, care nu s-au supus îndemnului conducătorilor P.N.Ț. de a se împrăști, ci au opus rezistență în fața forțelor represive trimise împotriva lor.

Congresul al IV-lea al P.C.R. a acordat o atenție specială acestui moment. „Rezoluția în chestiunea țărănească“ adoptată la Congres a arătat că la Alba Iulia „...expresia nemulțumirii și luptei maselor largi țărănești a atins punctul culminant... țărănimea a trecut de la manifestări izolate la demonstrația de masă și a încercat să treacă la o acțiune revoluționară de masă, lansînd lozincă «Marșului asupra Bucureștilor»“². Dar atitudinea conducătorilor P.N.Ț. care au demobilizat masele, a arătat „adevăratele înfățișare burgheză a acestui partid“³.

Manevrele întreprinse de P.N.Ț., în legătură cu adunarea de la Alba Iulia au fost demascate și într-un manifest al Partidului Comunist apărut la sfîrșitul anului 1928⁴. Referindu-se la promisiunile demagogice făcute de conducătorii P.N.Ț. și la adevăratele țeluri urmărite de aceștia, Manifestul arăta că: „În timp ce masele clocoteau de zburcuc revoluționar, amenințînd să răstoarne orice împotrivire, să zdrobească puterea stăpînirii, șefii național-țărăniști au trimis la vatră pe țărani aduși la Alba Iulia, cerșind puterea și angajîndu-se să liniștească poporul, să respecte constituția și legislația reacționară a liberalilor, să recunoască regența...

Maselor le promisese libertate, dar față de oligarhia financiară și de boierime, în cap cu regența, s-au angajat să zdrobească orice organizație revoluționară, să păstreze chinga stării de asediu în jurul trupului țării...

Cine sînt conducătorii național-țărăniști? Ce vor ei? Ei sînt trup din trupul burgheziei și al chiaburimii. Slugi plecate ale finanței internaționale, ei se ceartă cu liberalii numai pentru a putea și ei ... să jupoaie poporul muncitor“⁵.

Demascînd cîrdășia dintre conducătorii P. N.Ț. și guvernul liberal — pentru răsturnarea căruia aceștia chemaseră masele țărănești — Partidul Comunist din România lupta pentru scoaterea țărănimii de

¹ „Lupta de clasă“, an IX (1928), nr. 5—9, p. 70—71.

² *Documente din istoria Partidului Comunist din România 1923—1928*, Buc., E.P.L.P., 1953, p. 586.

³ *Ibidem*.

⁴ *Ibidem*, p. 611—617.

⁵ *Ibidem*, p. 612—613.

sub influența P.N.Ț., pentru atragerea ei de partea mișcării revoluționare. Cu toate acestea, unele slăbiciuni care s-au manifestat în activitatea Partidului Comunist, ca urmare a acțiunii unor elemente oportuniste strecurate în conducerea Partidului, au împiedicat ca la Alba Iulia acesta să ia conducerea maselor țărănești revoltate împotriva finanței liberale și nemulțumite de poziția conducătorilor P.N.Ț.¹

Aceste greșeli au fost aspru criticate în cadrul lucrărilor Congresului al IV-lea al P.C.R., în condițiile în care stabilizarea relativă a capitalismului în România se apropia de sfârșit, iar mișcarea muncitorească ieșea din reflux.

Dezbatând problema țărănească, Congresul al IV-lea a combătut cele două tendințe greșite care se manifestau în Partid: cea oportunistă a „neobiobăgiei” promovată în special de Boris Ștefanov și cea stângistă, aventuristă care supraaprecia relațiile capitaliste din România, sărind peste etapa desăvârșirii revoluției burghezo-democrate.

În lucrările Congresului, în cadrul Rezoluției privind problema țărănească un loc important l-a ocupat problema poziției Partidului Comunist din România față de politica P.N.Ț. Congresul a condamnat „cu toată hotărîrea părerile oportuniste... despre necesitatea susținerii opoziției burghezo-democratice”² care erau o consecință directă a teoriei neobiobăgiei. Dezvoltînd această problemă, Congresul a stabilit că în ceea ce privește raporturile cu partidul național-țărănesc, Partidul Comunist din România trebuie să plece de la considerentul că, prin fuzionarea partidului țărănesc cu partidul național din Transilvania a rezultat un partid care, judecînd după conducerea sa și după politica pe care o ducea, era „un partid burghez reacționar”³. Ca urmare, nu putea fi vorba de stabilirea frontului unic cu acest partid⁴. Manevrarea și înșelarea maselor țărănești de către P.N.Ț. cu prilejul adunării de la Alba Iulia a dovedit încă o dată caracterul burghez al acestui partid.

Congresul a arătat necesitatea demascării poziției reacționare a conducătorilor P.N.Ț. Masele țărănești trebuiau lămurite și ajutate să se desprindă de sub influența partidului național-țărănesc și să se grupeze în jurul Blocului muncitoresc-țărănesc, organizație de masă condusă de P.C.R., al cărei rol era să apere interesele fundamentale ale proletariatului și țărănimii și să lupte pentru realizarea alianței muncitorești-țărănești⁵.

Totodată Congresul a subliniat necesitatea desfășurării unei acțiuni energice de demascare a ideologiei „țărănismului”, scoțînd la suprafață caracterul său burghez.

¹ „Lupta de clasă”, an IX (1928), nr. 8—9.

² *Documente din istoria Partidului Comunist din România, 1923—1928*, Buc., E.P.L.P., 1953, p. 582.

³ *Ibidem*, p. 585.

⁴ *Ibidem*.

⁵ *Documente din istoria Partidului Comunist din România, 1923—1928*, Buc., E.P.L.P., 1953, p. 586—587; vezi și „Lupta de clasă”, 1928, nr. 8—9.

Cu toate acestea, Congresul al IV-lea nu a clarificat cu suficientă precizie sarcinile legate de realizarea alianței proletariatului cu țărâniimea muncitoare, sub conducerea proletariatului. A fost lansată și lozincă greșită a „naționalizării treptate a întregului pământ”¹, lozincă ce ducea la îndepărtarea țărânimii de politica Partidului, ca și aceea a sprijinirii aripii stîngi din partidul național-țărănesc.

Aceste probleme au fost clarificate pe deplin numai în cadrul lucrărilor Congresului al V-lea al P.C.R., care a zdrobit teoria burghezo-liberală a neoiobăgiei și a clarificat în spirit marxist-leninist perspectivele, sarcinile, caracterul și forțele motrice ale revoluției în țara noastră.

Cu toate acestea, Congresul al IV-lea al P.C.R. a contribuit la clarificarea unor probleme importante privind munca Partidului în rîndurile țărânimii, trasînd „în mod just sarcina organizării muncitorilor agricoli și a semiproletarilor în nucleee de partid, care trebuiau să devină puncte de sprijin ale partidului în munca la sate”².

Intensificarea activității Partidului Comunist în rîndurile țărânimii, înlăturarea treptată a lipsurilor muncii la sate, au înlesnit acțiunea de demascare a propagandei demagogice desfășurate de partidul național-țărănesc, într-o perioadă în care exponenții regimului burghezo-moșieresc au acordat acestui partid sarcina de a înlocui guvernul liberal, compromis cu totul în ochii maselor, ca urmare a politicii sale de cruntă exploatare a maselor muncitorești și țărănești.

Dar cea mai puternică demascare a demagogiei practică de P.N.Ț. a constituit-o realitatea însăși — politica antimuncitorească și antițărănească dusă de acest partid în anii de guvernare din perioada crizei economice de supraproducție din 1929—1933.

Politica guvernelor național-țărăniste care s-au aflat la conducerea Romîniei în anii crizei economice a fost, în fapt, o politică antimuncitorească și antițărănească, o politică de ieșire din criză pe cale capitalistă, prin aruncarea întregii poveri a crizei pe umerii oamenilor muncii.

Caracterul reacționar, antimuncitoresc și antițărănesc al acestei politici s-a manifestat, în toate măsurile adoptate de guvernele național-țărăniste privind regimul proprietății agrare, calea de dezvoltare a economiei Romîniei, problema creditului și a datoriilor agricole, regimul fiscal, problema cooperației satești etc.

Așa cum a arătat Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist din Romînia din februarie 1929, „guvernul național-țărănesc a lăsat la o parte promisiunile demagogice din opoziție și a început opera „pozi-

¹ *Documente din istoria Partidului Comunist din Romînia, 1923—1928*, Buc., E.P.L.P., 1953, p. 583.

² *Lecții în ajutorul celor care studiază istoria P.M.R.*, Buc., Ed. politică, 1960, p. 250.

tivă și constructivă“ de guvernare, adică opera de apăsare și îngenun-chiere a maselor largi muncitorești și țărănești“¹.

Încă din primele măsuri adoptate de guvernul național-țărănesc pre-zidat de Iuliu Maniu a ieșit la iveală faptul că între politica sa și cea a guvernelor liberale nu existau deosebiri principiale, ci numai de metodă, privind căile și mijloacele prin care se putea realiza exploatarea maselor muncitoare și înfrângerea mișcării revoluționare. Alegerile parlamentare din decembrie 1928 s-au desfășurat într-o atmosferă de cruntă teroare împotriva forțelor democratice, îndeosebi împotriva Blocului muncitoresc-țărănesc. Ziarul „Înainte“ — organ de presă al Blocului muncitoresc-țărănesc — a fost confiscat, iar muncitorii și țărani au fost împiedicați de jandarmi și de bande de bătăuși național-țărăniști să depună listele cu candidaturi.

Față de aceste acțiuni samavolnice, Partidul Comunist din România a ridicat glasul său de protest, demascând politica brutală a guvernului național-țărănesc și falsitatea propagandei privind „democratismul“ acestuia.

Plenara din februarie 1929 a C.C. al P.C.R. a arătat că așa-zisele „alegeri libere“, trîmbițate de partidul național-țărănesc au fost într-adevăr mai mult decît libere pentru toate partidele burgheze, precum și pentru partidul social-democrat.

„Tot focul în timpul alegerilor, guvernul național-țărănesc l-a îndreptat împotriva Partidului Comunist, a B.M.Ț-ului și a tuturor organizațiilor revoluționare de clasă ale muncitorimii. Ca să împiedice cu orice preț intrarea vreunui comunist în parlament, a dezlănțuit cea mai sălbatică teroare împotriva acestor organizații“².

„Lupta de clasă“ din ianuarie — martie 1929 în articolul intitulat „Guvernul național-țărănist și sarcinile partidului nostru“, arăta că venirea la guvern a național-țărăniștilor trebuia apreciată ca „o vastă manevră a burgheziei romîne luată în întregime ca clasă, împotriva maselor muncitoare și asuprite“³. De asemenea, aducerea la guvern a național-țărăniștilor trebuia considerată și ca o „manevră imperialistă, care constă în încercarea de a crea condiții politice mai favorabile pentru războiul contra Uniunii Sovietice, prin instalarea în capul țării a unui guvern „popular“ în stare, cum spunea Vaida, să „solidarizeze masele populare cu guvernul țării, pentru eventualitatea unor împrejurări excepționale“⁴. Articolul conchidea că aducerea la guvern a P.N.Ț. departe de a constitui începutul unei „ere noi și democratice“, era un act ce mergea „pe linia unei dezvoltări absolut contrarevoluționare“⁵.

Îndrumate de Partidul Comunist din România, Sindicatele Unitare, Blocul muncitoresc-țărănesc și Uniunea Tineretului Comunist, prin numeroase manifeste și articole publicate în ziarul legal „Înainte“ al B.M.Ț.

¹ Documente din istoria Partidului Comunist din România, 1929—1933, Buc., E.S.P.L.P., 1955, p. 13.

² Ibidem, p. 18.

³ „Lupta de clasă“, 1929, nr. 10—11.

⁴ Ibidem, p. 12.

⁵ Ibidem.

în „Viața muncitoare“ (organul de presă al Sindicatelor Unitare), în „Tînărul leninist“ etc., au contribuit la demascarea politicii reacționare și antițărănești a P.N.Ț.¹

Politica antimuncitorească și antițărănească a guvernului național-țărănesc s-a reflectat în măsurile economice și politice ale acestuia. Încă cu prilejul adoptării bugetului pe anul 1929 a ieșit în relief faptul că guvernul urmărea echilibrarea acestuia prin mărirea impozitelor — și așa ridicate — asupra salariilor muncitorilor și asupra veniturilor țărănimii muncitoare. Au fost instituite impozite noi și au fost majorate îndeosebi impozitele indirecte (impozitul pe cifra de afaceri, taxele de timbru, taxele pe o serie de bunuri de consum etc.), ceea ce ducea la scăderea salariului real și la scumpirea vieții.

Acest nou asalt asupra nivelului de trai al maselor muncitoare a fost „motivată“ prin pretinsa necesitate de a pregăti terenul pentru contractarea împrumuturilor din străinătate în vederea „stabilizării“ leului.

Subliniind urmările nefaste ale acestor măsuri asupra nivelului de trai al oamenilor muncii, Plenara C.C. al P.C.R. din februarie 1929 arăta că ele erau dictate de cercurile capitaliste din străinătate, care s-au arătat dispuse să acorde un împrumut burgheziei românești, deoarece strîmtoarea în care se găseau finanțele și economia țării, „ruina gospodăriei agricole, foamea în ținuturi întregi, criza adîncă a regimului din România îi asigurau plasarea capitalurilor în condițiile cele mai avantajoase și rentabile“ dobîndi fabuloase, puțința de a utiliza din belșug materiile prime din țară, de a exploata și jefui masele muncitoare din România, transformînd-o pe aceasta într-o semicolonie“².

În același timp, însă, „finanța internațională condiționase acordarea împrumutului și stabilizarea leului de existența unui buget echilibrat“³, ceea ce guvernul național-țărănesc căuta să obțină printr-o restrîngere și mai accentuată a veniturilor oamenilor muncii.

De asemenea, în schimbul împrumuturilor contractate în străinătate, guvernele național-țărăniste au deschis și mai larg porțile pentru capitalul străin, creîndu-i condiții prielnice de acaparare nestînjinită a economiei Romîniei. Politica „porților deschise“, folosită ca un mijloc de captare a sprijinului capitaliștilor străini, a fost aplicată pe scară largă în perioada guvernărilor național-țărăniste⁴. Așa cum declara Virgil

¹ Vezi Manifestul B.M.Ț. intitulat „Muncitori, cetățeni, tovarăși!“ (*Documente din istoria Partidului Comunist din Romînia, 1923—1928*, Buc. E.S.P.L., 1953, p. 631—633); manifestul B.M.Ț. intitulat „Muncitorii Țărani!“ (*ibidem*, p. 638—640); articolul publicat în ziarul „Înainte“, nr. 18 din 16 dec. 1928 (*ibidem*, p. 642—647); articolul „Național-țărăniștii și reforma agrară“ publicat în „Tînărul leninist“, nr. 19 din 1929; Scrisoarea Internaționalei Comuniste a Tineretului către Uniunea Tineretului Comunist din Romînia (*Documente din istoria Uniunii Tineretului Comunist din Romînia, 1917—1944*, Buc., Ed. tineretului, 1958, p. 154—157; Rezoluția asupra situației politice interne adoptată la Congresul al III-lea al U.T.C. din Romînia (*ibidem*, p. 160—165) etc.

² *Documente din istoria Partidului Comunist din Romînia, 1929—1933*, Buc., E.S.P.L.P., 1955, p. 13.

³ *Ibidem*, p. 14.

⁴ Vezi și *Contribuții la istoria capitalului străin în Romînia*, Buc., Ed. Academiei R.P.R., 1960, p. 196—199 și passim.

Madgearu într-un interviu acordat unei agenții străine de presă „noua legislație economică (a național-țărăniștilor — *n.n.*) va crea astfel capitalurilor externe posibilități vaste de activitate și randament“¹.

În adevăr, mergînd pe calea vinderii bogățiilor țării capitaliștilor străini, guvernul național-țărănesc a adoptat în martie 1929 noua lege a minelor², potrivit căreia se proclama principiul libertății depline și a „posibilităților egale“ de participare a capitalului străin la exploatarea bogățiilor subsolului Romîniei. Legea specifică și principiul că, la acordarea permisului de exploatare, se va lua în considerare „capacitatea tehnică și financiară“ a ofertanților, ceea ce, în mod evident, avantaja pe capitaliștii străini.

Atît prin această lege, cît și prin altele cu caracter similar (de exemplu legea referitoare la reducerea tarifului vamal la import), guvernele național-țărăniste au oferit trusturilor străine cele mai largi posibilități de exploatare a poporului nostru.

Una din principalele căi de pătrundere a capitalului străin și de înfeudare a țării față de trusturile imperialiste a fost aceea a contractării de împrumuturi înrobitoare la băncile din străinătate, ceea ce a dus la acordarea unor concesiuni oneroase și la instituirea controlului străin fățiș asupra economiei și politicii guvernului român, înlăturîndu-se paravanul care camuflesc pînă atunci acest control.

Controlul deschis asupra activității guvernului român urmărea să asigure plata la timp a ratelor și dobînzilor la împrumuturile contractate, siguranța și rentabilitatea capitalurilor investite, precum și pregătirea Romîniei burghezo-moșieresti în vederea războiului antisovietic pe care cercurile imperialiste din întreaga lume îl pregăteau.

Politica dusă de burghezia și moșierimea din Romînia, în unire cu imperialiștii străini, apăsa din ce în ce mai greu pe umerii maselor muncitoare. În aceste condiții au crescut împotrivirea și hotărîrea de luptă a proletariatului și a țărănimii muncitoare.

Numeroase manifeste și articole răspîndite de Partidul Comunist, de Blocul Muncitoresc-Țărănesc, de Sindicatele Unitare, de Comitetul Central de Ajutorare, chemau masele la luptă împotriva politicii anti-populare a guvernului național-țărănesc, împotriva „teroarei albe“ dezlănțuită de acesta. În numeroase centre muncitorești, ca Timișoara, Oradea, Cluj, Arad, Iași au avut loc întruniri și manifestații împotriva teroarei, pentru amnistie politică³.

Pe străzile Bucureștilor s-a desfășurat, la 10 martie 1929, o mare manifestație cu prilejul înmormîntării lui G. M. Vasilescu-Vasia. Coloana de manifestanți purta un steag roșu și placarde cu lozinci cerînd amnistie generală, guvern muncitoresc-țărănesc, apărarea revoluționară a Uniunii Sovietice.

În această perioadă, Partidul Comunist a organizat Congresul Sindicatelor Unitare, care s-a ținut la începutul lui aprilie 1929 la Timișoara.

¹ „Argus“ din 10 februarie 1929.

² „Monitorul oficial“, nr. 71 din 28 martie 1929.

³ „Viața muncitoare“ din 6 și 10 ianuarie 1929.

Infruntînd măsurile teroriste ale guvernului, demascînd manevrele social-democraţilor de dreapta care se străduiau să abată muncitorimea de la acţiuni de masă împotriva burgheziei, Congresul a chemat masele la luptă împotriva ofensivei patronale, pentru ieşirea revoluţionară din criză, pentru apărarea existenţei Sindicatelor Unitare, pentru legalizarea P.C.R., pentru prietenie cu Uniunea Sovietică.

Guvernul naţional-ţărănesc prezidat de Iuliu Maniu, după ce încercase zadarnic să împiedice convocarea şi ţinerea Congresului, a dezlănţuit un sălbatic atac terorist împotriva congresiştilor. Potrivit instrucţiunilor guvernului, forţele militare şi poliţieneşti, au pătruns prin violenţă în sala Congresului, au devastat-o, au maltratată şi arestat o parte a delegaţilor, după care au ordonat dizolvarea Sindicatelor Unitare.

Infruntînd însă teroarea guvernului, Sindicatele Unitare, în ciuda ordonanţei de dizolvare, şi-au continuat activitatea sub conducerea P.C.R.

Atacul împotriva congresului de la Timişoara al Sindicatelor Unitare era doar o verigă în lanţul măsurilor antipopulare, teroriste ale guvernului naţional-ţărănist. Aşa cum arăta Manifestul Comitetului Central al Partidului Comunist din România¹ — editat pentru 1 Mai 1929 — „ca să desfiinţeze organizaţiile revoluţionare, ale proletariatului şi ale ţărănimii muncitoare — Sindicatele unitare revoluţionare, Blocul muncitoresc-ţărănesc şi altele —, naţional-ţărăniştii, în completă înţelegere cu liberalii şi prin serviciul de lachei ai social-democraţiei, pregătesc repede o lege specială contra comuniştilor“². Manifestul sublinia, în continuare, că frontului unic al burgheziei şi al social-democraţiei de dreapta, proletariatul şi celelalte mase muncitoare din România trebuiau să îi opună „frontul unic încheat al muncii, sub conducerea îndrăzneată a avangărzii proletariatului — Partidul Comunist din România...“ In acelaşi timp manifestul arăta că ţărănimea „pierzînd repede iluziile cu privire la partidul naţional-ţărănesc, întăreşte pretutindeni lupta pentru pămînt, pentru dezrobirea ei“³.

În vara anului 1929, se înmulţesc grevele muncitoreşti — dintre care cea mai importantă a fost greva muncitorilor mineri din Valea Jiului.

Faţă de politica guvernului naţional-ţărănesc şi a societăţilor miniere din Valea Jiului de a lovi din nou în condiţiile de muncă şi de viaţă — şi aşa deosebit de grele — ale muncitorilor mineri, Partidul Comunist din România a desfăşurat o intensă activitate de mobilizare şi organizare a acestora.

La 5 august 1929 începe marea grevă a minerilor de la Lupeni.

Guvernul naţional-ţărănesc prezidat de Iuliu Maniu şi-a arătat şi de data aceasta adevărata sa faţă, de apărător credincios al intereselor capitalului străin şi autohton, de duşman înverşunat al mişcării mun-

¹ *Documente din istoria Partidului Comunist din România, 1929—1933*, Buc., E.S.P.L.P., 1955, p. 28—32.

² *Ibidem*, p. 30.

³ *Ibidem*.

citorești. Greva a fost reprimată printr-un monstruos masacru, în cursul căruia au fost uciși și răniți zeci de muncitori.

Dar nici măsurile teroriste ale guvernului, nici acțiunile trădătoare ale liderilor social-democrați de dreapta n-au reușit să înăbușe spiritul revoluționar al minerilor, să împiedice creșterea mai departe a luptelor muncitorești.

În același timp, în țară se desfășurau numeroase frământări în rândurile maselor muncitorești și țărănești. În unele locuri au avut loc adevărate răscoale țărănești, în cursul cărora țărani au început să împartă pământurile moșierești¹.

Conducătorii național-țărăniști, după ce vorbiseră în anii de opoziție de „o nouă reformă agrară“, părăsesc pe față această lozincă și merg pe calea întăririi proprietății moșierești și chiaburești. Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist din România din februarie 1929 sublinia că „guvernul național-țărănesc declară «reforma agrară» liberă și definitiv încheiată», rezervându-și doar dreptul s-o revizuiască ici și colo prin căpătuirea chiaburimii de la sate în dauna țăranilor săraci și mijlocași. Prin credite ieftine acordate chiaburimii sătești și prin cooperarea burgheză, guvernul național-țărănesc se silește să-și creeze un apărător și un agent al intereselor burgheziei la sate, prin care să poată stăpîni și ingenunchia păturile largi de țărani săraci și mijlocași“².

Intensificarea procesului de diferențiere a țăranimii prin întărirea păturii chiaburești și proletarizarea unei însemnate părți a țăranimii sărace demonstra cu prisosință falsitatea afirmațiilor făcute mai înainte de Virgil Madgearu — principalul teoretician al P.N.Ț. — privitoare la „țărănizarea agriculturii“, la existența unei „puternice clase, țărănești“³. Netemeinicia unor astfel de „teze“ era dovedită de ineseși statisticile burgheze care arătau nedreapta împărțire a pământului și procesul de ruinare a țăranimii⁴.

La procesul de ruinare a gospodăriilor țărănești și de întărire a chiaburimii a contribuit din plin politica agrară a partidului național-țărănesc.

¹ Nicolae Iorga notează în memoriile sale: 20 noiembrie 1928. „Generalul Coandă îmi spune că la Roman sovietele (comitetele — n.n.) țărănești împart pământurile....“ Țărani săraci din vest ar porni asupra „domnilor“ fără deosebire (N. Iorga, *Memori*, vol. V, Buc., (f.a.), p. 319).

² *Documente din istoria Partidului Comunist din România, 1929—1933*, Buc., E.S.P.L.P., 1955, p. 15; vezi și „Tinărul leninist“, nr. 19, 1929, p. 22.

³ V. Madgearu, *Doctrina țărănistă*, Buc., 1923, p. 18 sq; vezi și V. Madgearu, *Curs de economie națională. Politică agrară*, (f.a.).

⁴ Astfel statistica efectuată în anul 1930 arăta că, în timp ce 2 460 000 de gospodării țărănești, posedind suprafețe agricole sub 5 ha și care reprezentau 3/4 din totalul exploatărilor agricole, dețineau abia 35% din suprafața cultivată, un număr de numai 260 000 de moșieri și chiaburi, reprezentînd abia 8% din totalul exploatărilor agricole, dețineau 40% din suprafața cultivată (*Breviarul statistic al României*, p. 246). Numai între anii 1923 și 1930 chiaburimea și-a sporit suprafața de teren de la 2 359 075 ha la 3 895 000 ha, în timp ce, în același interval, s-au proletarizat aproape 700 000 de țărani săraci (*Anuarul statistic al României, 1939—1940*; cf. *Enciclopedia României*, vol. III, p. 304).

Aceste date arată falsitatea tezei lui Madgearu privitoare la „trăinicia“ micii gospodării țărănești și dovedesc justetea tezei marxist-leniniste privitoare la destrămarea țăranimii în condițiile pătrunderii și dezvoltării capitalismului în agricultură.

Una din măsurile îndreptate în mod direct împotriva intereselor țărănimii a fost „Legea pentru reglementarea circulației pământurilor dobândite prin legile de înproprietărire”¹ („legea Mihalache”), adoptată la 20 august 1929, prin care se anula prevederea legii de reformă agrară referitoare la inalienabilitatea loturilor de pământ dobândite prin înproprietărire. Această lege a accelerat și mai mult procesul deposedării țăranilor muncitori de loturile lor de pământ de către moșierii, bancherii, băncile sau chiaburii creditori. Se intensifica astfel procesul de lichidare a reformei agrare, chiar în măsura redusă în care ea fusese aplicată.

Această prevedere, pe care inițiatorul ei, Mihalache, o împodobește cu formula demagogică a „libertății țăranilor de a dispune cum vor de pământul lor” avea însășul îndreptat împotriva țăranimii muncitoare.

Criminalele lupte fracționiste din 1929-1930 provocate de elemente străine de interesele clasei muncitoare și ale întregului popor — grupurile M. Pauker și Barbu — care au dus Partidul la un pas de lichidare, au creat grele obstacole și în calea activității desfășurate de Partidul Comunist în România în vederea demascării partidului național-țărănesc.

În ciuda condițiilor extrem de dificile create de luptele fracționiste, comuniștii și-au continuat activitatea de clarificare politică a maselor, s-au străduit să le mobilizeze și să le organizeze în lupta împotriva regimului burghezo-moșieresc. În 1931, cu ajutorul Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste, Partidul a pus capăt luptelor fracționiste declanșate de grupurile M. Pauker — Barbu, a restabilit unitatea rîndurilor sale. Dar și în perioada grea a anilor 1929—1930, mulțimită cadrelor sănătoase și devotate ale Partidului, au continuat să apară documente ale P.C.R. prin care era demascată politica antipopulară a partidului național-țărănesc.

Broșura „Contra războiului imperialist” editată de P.C.R. în anul 1929² arată că „prin legea de circulație a pământurilor, țăranii săraci vor pierde și puținul pământ pe care-l mai au, în folosul moșierilor și chiaburilor, pe care guvernul Maniu-Mihalache-Stere îi protejează”³.

În legătură cu aceasta s-a demascat cu toată tăria grupul așa-zis „de stînga” din conducerea P.N.Ț. În broșură se arată că reprezentanții acestui grup, „fac o opoziție de mascaradă, ridică de formă multe proteste, de ochi mulțimii, dar în fond sînt cu totul de acord cu toate fărădelegile guvernului în exploatarea poporului..... Așa zisa «stîngă» are rolul de a orbi poporul cu vorbe frumoase și înflăcărare, pentru ca să-l poată mai lesne jefui și asupra fabricanților și moșierii. Rolul lui Stere și al tovarășilor lui este de a nu lăsa ca mulțimea să-și piardă ultimele speranțe în șefii partidului național-țărănesc și de a o ține legată de partidul național-țărănesc cu panglicile frumoase care ies din gurile de aur ale «șmecherilor» care fac opoziție de paradă”⁴.

¹ „Monitorul oficial”, nr. 183 din 20 august 1929.

² *Documente din istoria Partidului Comunist din România, 1929—1933*, Buc., E.S.P.L.P., 1956, p. 52—70.

³ *Ibidem*, p. 62.

⁴ *Ibidem*, p. 64.

Pe aceeași linie „Lupta de clasă”¹ arăta că în loc de o „nouă reformă agrară” promisă în anii de opoziție, partidul național-țărănesc acționează în sensul lichidării acesteia. Autorul legii de „liberă circulație a bunurilor rurale”, Ion Mihalache, căuta să-i dea și o justificare economică, declarând, la 30 august 1930 ziarului „Le matin” că în România criza agrară „are ca pricină reforma agrară, îmbucătățirea pământului”².

Guvernele național-țărăniști au luat o serie de măsuri pentru salvarea pozițiilor moșierilor, marilor negustori de cereale și chiaburilor, instituind „prime de export” la cereale și intervenind în calitate de cumpărător angrosist, pentru a menține în mod artificial, prin mijlocirea bugetului, prețuri mai ridicate la cereale³.

Partidul Comunist din România arăta că aceste măsuri se întorceau, în fapt, împotriva țăranimii și proletariatului, care trebuiau să acopere, prin impozite și taxe sporite, sumele înscrise în buget pentru finanțarea campaniei de pretinsă „sprijinire” a agriculturii.

Intr-un manifest al Comitetului Central al Partidului Comunist din România, din anul 1930, intitulat „O vorbă serioasă țăranilor săraci și mijlocași!”⁴ se arăta că, în timp ce prețul produselor agricole a scăzut cu 100%, capitaliștii, având sprijinul statului, se organizau în monopoliuri pentru a menține ridicate prețurile la produsele industriale. Astfel „Pentru o cutie de chibrituri țăranii trebuie să plătească un kilogram de porumb”⁵.

În adevăr, așa cum arăta un manifest al Comitetului regional Moldova al P.C.R. din anul 1931⁶, „ce poate oare folosi țăranul de la «prima de export», când cămătării... îi sechestrează recolta înainte de a fi culeasă, când este înglodat în datorii pînă peste cap...”⁷.

Referindu-se la politica de favorizare de către stat a moșierilor și marilor negustori de cereale, Buletinul C.C. al P.C.R. din mai 1931 arăta că în timp ce țăranii trebuiau să vîndă grîul cu 1 leu kg, moșierii obțineau 23 000 lei pe vagon, în care se includea și prima de export în valoare de 10 000 lei acordată de stat⁸.

Un rol de seamă în lupta Partidului Comunist din România pentru izolarea de mase a partidelor burghezo-moșierești — ca și în întreaga luptă a Partidului și a mișcării noastre revoluționare — l-a avut Congresul al V-lea al P.C.R., care a făcut analiza caracterului și perspectivelor revoluției în țara noastră, a stabilit linia strategică și tactică a Partidului în vederea desăvîrșirii revoluției burghezo-democratice și trecerii la revoluția socialistă.

¹ „Lupta de clasă”, nr. 1, ianuarie 1931.

² *Ibidem*, p. 54.

³ *Enciclopedia Romîniei*, vol. IV, p. 440.

⁴ *Documente din istoria Partidului Comunist din România, 1929—1933*, Buc., E.S.P.L.P., 1955, p. 103—108.

⁵ *Ibidem*, p. 104.

⁶ *Ibidem*, p. 228—230.

⁷ *Ibidem*, p. 228; vezi și „Scinteia”, an 1 (1931), nr. 1.

⁸ Arhiva Centrală a Institutului de istorie a Partidului de pe lângă C.C. al P.M.R., „Buletinul C.C. al P.M.R.”, an I, mai 1931.

Stabilind sarcinile și tactica Partidului Comunist în problema țărănească, Congresul al V-lea a arătat că P.C.R. trebuie să organizeze și să conducă în luptă masele țărănești, „pentru rezolvarea revoluționară a problemei pământului prin confiscarea întregii proprietăți mari și a inventarului proprietății mari, fără despăgubire, și predarea lor fără plată argaților, muncitorilor agricoli, țăranilor săraci și mijlocași și tineretului țărănesc, fără deosebiri de naționalitate.

În acest scop Partidul Comunist organizează lupta revoluționară de masă a țărănimii și leagă această luptă cu lupta revoluționară a proletariatului, pentru doborârea domniei capitaliștilor și moșierilor, pentru guvernul revoluționar muncitoresc-țărănesc¹.

Pentru îndeplinirea acestei sarcini era necesar ca masele țărănești să fie scoase de sub influența partidelor burgheze. Combătând denaturările și greșelile care se manifestaseră pînă atunci în Partid ca urmare a influenței teoriei neoioabăgiei, Congresul al V-lea al P.C.R. a arătat că „atacul principal al partidului trebuie să fie îndreptat înainte de toate contra partidului național-țărănesc, ca dușmanul cel mai puternic și periculos la țară“², împotriva social-democrației de dreapta și împotriva diferitelor curente pseudoradicale, care foloseau demagogia în scopul întinderii influenței lor asupra unei părți a țărănimii și a proletariatului.

Congresul a combătut „rămînerea în urmă politică și organizatorică a partidului în munca printre țărani“, subaprecierea rolului țărănimii muncitoare ca aliat al proletariatului în lupta împotriva regimului burghezo-moșieresc³.

Criza agrară deosebit de puternică, politica agrară a guvernelor burghezo-moșierești, îndeosebi a celor național-țărăniste, de sprijinire a chiaburimii și moșierimii, agravaseră starea de mizerie a țărănimii muncitoare și determinaseră o ascuțire accentuată a antagonismelor de clasă la sate, creaseră condiții favorabile pentru atragerea țărănimii la lupta unită cu proletariatul, sub conducerea acestuia. Pentru realizarea alianței muncitorești-țărănești era necesară intensificarea activității partidului la sate, apărarea revendicărilor vitale ale țăranilor (anularea datoriilor, a impozitelor și taxelor, pământ fără plată etc.), demascarea partidelor burghezo-moșierești și în primul rînd a P.N.Ț. — ca și a organizațiilor economice aflate sub controlul acestora (camere agricole, cooperația cu conducerea chiaburească etc.). Un loc important trebuia să-l ocupe organizarea și conducerea luptei proletariatului agricol, care prin numărul său mare și prin faptul că reprezenta o parte a clasei muncitoare, constituia un factor important „de introducere a influenței proletariatului industrial în masele de multe milioane ale sărăcimii și mijlocașilor de la țară“⁴.

¹ *Documente din istoria Partidului Comunist din România, 1929—1933*, Buc., E.S.P.I.P., 1955, p. 361—362.

² *Ibidem*, p. 282.

³ *Ibidem*, p. 289.

⁴ *Ibidem*, p. 365—366.

Congresul al V-lea al P.C.R. a avut o importanță deosebită pentru activitatea Partidului în rîndurile țărănimii. Așa cum arată tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, „Congresul al V-lea a stabilit că sarcina cea mai importantă a partidului este crearea alianței de luptă a muncitorilor și țăranilor muncitori, sub hegemonia proletariatului și sub conducerea Partidului comunist, și că partidul trebuie să treacă la organizarea și conducerea luptei maselor țărănești pentru nevoile imediate ale țărănimii muncitoare și pentru rezolvarea revoluționară a problemei țărănești”¹.

Congresul al V-lea a înarmat Partidul cu o linie politică clară în problema țărănească, arătîndu-i că trebuie să conducă masele țărănești în lupta pentru pămînt și pentru un guvern muncitoresc-țărănesc.

Pe baza indicațiilor Congresului al V-lea, P.C.R. și-a intensificat activitatea la sate, a trecut la lichidarea lipsurilor existente în domeniul muncii în rîndurile țărănimii. Aceasta a dus la o și mai puternică demascare a politicii antimuncitorești și antițărănești a P.N.Ț., ceea ce își găsește oglindirea și în documentele Plenarelor ulterioare ale C.C. al P.C.R. și în presa de partid.

Unul din aspectele cele mai caracteristice ale politicii antițărănești a guvernelor național-țărăniste l-a constituit *problema creditului agricol și a regimului datorilor agricole*.

În perioada crizei economice și-au continuat activitatea o serie de instituții de credit rural, care au fost în parte reorganizate, și au luat ființă altele noi. Instituțiile de credit în jurul cărora partidul național-țărănesc a făcut cea mai mare propagandă demagogică au fost cooperativele de credit (băncile populare), pe care le prezenta ca instituții ce veneau în ajutorul țăranilor cu credite ieftine pentru cumpărarea de pămînt și inventar.

În realitate, prin modul cum erau organizate și prin activitatea desfășurată, băncile populare au constituit instrumente de sprijinire a chiaburilor, a afaceriștilor de tot felul și chiar a moșierilor, care aveau în mîna lor întreaga conducere a acestora (consiliile de administrație, consiliile de cenzori) și obțineau în condiții avantajoase credite pe care le utilizau de cele mai multe ori în scopuri speculative pe seama țărănimii.

Așa cum arăta „Scînteia” încă din primul său număr (15 august 1931) guvernele național-țărăniste au acordat, în condiții avantajoase, mari sume de bani băncilor și cooperativei conduse de bancheri și chiaburi, bani cu care aceștia cumpărau cu prețuri de batjocură recoltele țăranilor, pe care apoi le revindeau cu prețuri mai ridicate, obținînd totdeauna și de la stat „prime de export”.

„În loc de ajutor țăranilor nevoiași și săraci — arată «Scînteia» — guvernul «țărănesc» le trimite scrisori prin Mihalache cum să-și mărească producția în folosul jefuitorilor național-țărăniști...”².

¹ Gh. Gheorghiu-Dej, *Articole și cuvîntări*, ed. a IV-a, Buc., E.S.P.L.P., 1956, p. 184.

² Arhiva Centrală a Institutului de istorie a Partidului de pe lângă C.C. al P.M.R.; „Scînteia”, an. I (1931), nr. 1, din 15 august.

Aceleași aprecieri le face și „Tînărul leninist“, care arăta : „De doi ani exista banca Creditul agricol, cu un capital de 900 milioane lei. Pentru acești bani guvernul plătea anual 90 milioane dobîndă băncilor străine, de la care a împrumutat acești bani. Dobînda aceasta o scoate de la țărani prin impozite. Însă nici un țăran n-a primit niciodată măcar un ban de împrumut de la bancă. Directorii ei însă primesc lefuri de milioane“¹.

Sub pretextul că se preocupa de ajutorarea țărănimii, statul burghezo-moșieresc exercita asupra băncilor populare — ca de altfel asupra tuturor cooperativelor — o acțiune de control prin Oficiul național al cooperăției și prin Banca centrală cooperatistă — ceea ce i-a înlesnit transformarea cooperăției într-un instrument de influențare și de dominare a maselor țărănești. Cooperăția era folosită și pentru căpătuirea numeroasei clientele politice a partidelor burghezo-moșierești aflate la guvern, ceea ce a dus la crearea unui complicat aparat birocrat-funcționaresc, care pe lângă faptul că absorbea cea mai mare parte din veniturile cooperativelor, săvîrșea numeroase abuzuri².

În același timp țărani săraci, apăsați de ratele în contul împrumutării, de impozitele și taxele de tot felul, erau obligați să se îndatoreze la băncile comerciale, la cămătari și la chiaburi, plătind dobînzii foarte ridicate, care se ridicau pînă la 60% din valoarea sumei împrumutate.

Dezvăluind caracterul reacționar al cooperativelor capitaliste și politica dusă de național-țărăniști de a folosi creditul agricol în scopul îmbogățirii chiaburimii și moșierimii, un document al Partidului din 1930 arăta că „Creditul agricol... e prevăzut pentru creditarea gospodăriilor chiaburești și a moșierilor și, în oarecare măsură, a țărănimii mijlocii, pentru a putea organiza o pătură capitalistă la țară pentru lupta împotriva țărănilor săraci“³.

Referindu-se la necesitatea muncii Partidului în problema cooperăției, un document al Partidului arăta : „Trebuie să începem această activitate, pătrunzînd în cooperative, criticînd în fața maselor rolul potrivit intereselor maselor largi țărănești, luptînd pentru independența lor față de stat și pentru influența noastră în ele.

Trebuie să se ducă în același timp lupta contra camerelor agricole și băncilor populare, care, fiind organizațiuni de stat, au de asemenea ca scop apărarea intereselor țărănilor bogăți și sînt îndreptate împotriva intereselor maselor largi țărănești....“⁴.

Dar pînă la Congresul al V-lea, Partidul Comunist nu a acordat destulă importanță problemei cooperăției satești, lămuririi țărănilor asupra

¹ „Tînărul leninist“, an VIII (1933), nr. 9.

² O statistică din anul 1930 arată că la cele 4634 bănci populare rominești cîte funcționau în acel an se aflau în conducere 58 399 de persoane din care 35 948 consilieri, 14 227 cenzozi și 8224 angajați. Aceștia contractaseră împrumuturi în valoare de 531 milioane lei (*Enciclopedia Romîniei*, vol. IV, p. 646).

³ *Documente din istoria Partidului Comunist din Romînia*, ed. a II-a, Buc., E.S.P.L.P., 1953, p. 95.

⁴ *Ibidem*, p. 99.

caracterului capitalist, spoliator, pe care îl avea aceasta în condițiile regimului burghezo-moșieresc.

Congresul al V-lea a arătat că trebuiau demascate „în fața maseilor muncitoare de țărani atît partidele burghezo-moșierești, și în primul rînd partidul național-țărănesc, ca dușmanul principal de la țară al celor ce muncesc, cît și organizațiile economice burgheze, moșierești și chiabure și cele zise «profesionale»... ca instrumente de înșelare a țăranilor muncitori și de înrobire economică și politică a lor. În privința coope-rației, partidul duce lupta de demascare a politicii chiaburimii, care a transformat coope-rația într-o armă de înrobire a țăranimii către capital și într-un mijloc de îmbogățire a sa proprie, și cheamă țăranimea să lupte pentru alungarea acestei conduceri din coope-rație”¹.

Această acțiune trebuia îmbinată cu lupta pentru apărarea țăranimii muncitoare în fața valului de obligații fiscale sporite și de execuții silite pentru plata impozitelor și a datoriilor.

În adevăr, în perioada crizei economice din 1929—1933 problema *datoriilor țăranimii* se punea cu o extremă acuitate.

Nerezolvarea problemei agrare, prăbușirea prețurilor produselor agricole, împovărarea fiscală a maselor țărănești de către guvernele burghezo-moșierești pentru a satisface cererile creditorilor străini și a acoperi programul de înarmări au menținut țăranimea muncitoare într-o stare de pauperizare extremă, au împins-o să se înglodeze tot mai mult în datorii.

O statistică oficială efectuată în anul 1932 de către serviciul de statistică judiciară din Ministerul de justiție era nevoită să arate că, la acea dată totalul datoriilor agricole se ridica la 52 347 593 236 lei, din care 37 376 000 000 reprezentau datoriile ale agricultorilor cu mai puțin de 10 ha.

Aceasta însemna că 64,05% dintre țărani erau îndatorați cu sume care reprezentau, în medie 15 100 lei pe cap de debitor și 6 600 lei pe fiecare hectar de teren¹. În unele regiuni, datoriile ajunseseră la 27 000 lei pe hectar. Ținînd seama că în acel timp prețul de vînzare al pămîntului scăzuse și el, se ajunsese la situația că adeseori datoriile întreceau valoarea pămîntului pe care-l posedau țăranii. Țărănimea muncitoare se afla într-o situație deznădăjduită, în care nu se mai întrevedea nici o posibilitate de a face față plății datoriilor către bănci, cămătari și chiaburi. În acele condiții, frămîntările în rîndul țăranimii au crescut rapid. Așa cum constata Congresul al V-lea al Partidului Comunist „s-a întărit lupta țăranimii contra impozitelor, datoriilor, pentru pămînt (mai ales pentru păduri, pentru pășuni etc.)... Acțiunile de masă țărănești devin un fapt atît de general și de des, încît burghezia romînă, tot mai mult alarmată, constată apropierea fantomei răscoalei din 1907”³.

¹ *Documente din istoria Partidului Comunist din România, 1929—1933*, Buc., E.S.P.L.P., 1955, p. 363.

² „Buletinul Inst. romîn de conjunctură”, an. I, nr. 1—2, p. 19, (cf. *Enciclopedia Romîniei*, vol. IV, p. 593).

³ *Documente din istoria Partidului Comunist din România, 1929—1933*, Buc., E.S.P.L.P., 1955, p. 345—355.

Se contura tot mai clar perspectiva alianței maselor țărănești cu proletariatul, care în acea perioadă desfășura puternice lupte revoluționare.

De teama izbucnirii revoluției, guvernele burghezo-moșierești au adoptat mai întâi (în decembrie 1931) o „Lege pentru suspendarea executărilor silite“¹, care a fost, apoi, prelungită în mai multe rînduri. Între timp partidele burghezo-moșierești și îndeosebi partidul național-țărănesc au început să agite promisiunea „reglementării“, „asanării“ sau „conversiunii“ datoriilor agricole. Adusă în parlament în timpul guvernării Iorga-Argetoianu, legea de conversiune a datoriilor agricole a fost votată aproape de toți reprezentanții grupărilor politice burghezo-moșierești și a intrat în vigoare în 19 aprilie 1932². Motivele care i-au determinat pe exponenții claselor exploatatoare, să voteze cu mare majoritate această lege au fost exprimate, printre alții, de Al. Radian, subsecretar de stat la Ministerul agriculturii, care arăta că agricultorul nu mai putea face față obligațiilor sale „chiar dacă ar fi afectat pentru plata dobînzilor întregul său venit“. El ajunge la concluzia că „executarea contractelor ar fi însemnat o deposedare în masă a agricultorilor, cu primejdioase repercusiuni asupra producției țării, strîns legată de agricultură, și cu *amenințătoare consecințe asupra ordinii publice*“ (sublinierea noastră — *n. a.*)³.

Studiul introductiv la textul legii arată și el că, dacă legea ar fi anulată pe motivul neconstituționalității, atunci „....conflictul social de dezlănțuirea căruia s-a temut legiuitorul va deveni inevitabil, *ceea ce va putea atrage o gravă perturbare, cu repercusiuni incalculabile pentru siguranța și chiar existența noastră ca stat*“ (sublinierea noastră — *n. a.*)⁴.

Alături de acest scop — mărturisit în mod deschis de exponenții regimului burghezo-moșieresc — s-a urmărit salvarea băncilor, ale căror creanțe, devenite cu totul nesigure, au fost acum consolidate prin intervenția statului. De asemenea, adoptarea legilor de conversiune a datoriilor agricole a mai urmărit ca, la adăpostul unei pretinse griji pentru „salvarea“ țăranilor debitori, să fie scutiți de o parte din datorii o serie de moșieri, de chiaburi, de negustori și de afaceriști, dintre care unii nu aveau nici o legătură cu agricultura și folosiseră sumele împrumutate în scopuri speculative⁵.

Prin scopurile urmărite, prin conținutul și consecințele lor, legile de conversiune a datoriilor agricole au avut un pronunțat caracter anti-țărănesc, au reprezentat un mijloc de aruncare a urmărilor crizei pe spatele maselor, de înșelare a țăranimii muncitoare.

¹ „Monitorul oficial“, nr. 296 din 18 dec. 1931.

² *Ibidem*, nr. 93, din 19 aprilie 1932.

³ *Legea pentru asanarea datoriilor agricole*, comentată și adnotată de Sebastian Radovici, Buc., 1932, p. VII.

⁴ *Ibidem*, p. 5.

⁵ Vezi și A. Vijoli, *Sistemul bănesc în slujba claselor exploatatoare din România*, Buc., 1958, p. 238, passim.

Partidul Comunist din România a arătat maselor țărănești adevăratele țeluri urmărite de burghezie și moșierime cu ajutorul acestor legi, le-a chemat la luptă organizată împotriva plății oricărui datorii față de bănci, cămătari și chiaburi.

Încă înainte de adoptarea primei legi de conversiune a datoriilor agricole, în timp ce în parlament și în presă se discutau diferite proiecte de „conversiune”, Congresul al V-lea al P.C.R. a arătat că trebuiau demascate „manevrele guvernului și ale partidelor burgheze în chestiunea conversiunii datoriilor, explicând maselor că proiectul conversiunii datoriilor este îndreptat nu înspre apărarea țăranilor neavuți, copleșiți de datorii cămătărești mai mari decât valoarea gospodăriei, ci își pune ca scop apărarea intereselor moșierilor, chiaburilor și băncilor pe spina muncitoare, și că scopul direct cel mai de seamă al manevrelor guvernului și ale partidelor burgheze este încercarea de a semăna iluzii în sînul maselor, iar prin promisiunea de a ușura prin această lege povara datoriilor să distragă masele de la luptă, să frîneze creșterea mișcării revoluționare țărănești”¹.

Congresul al V-lea a arătat că în acea etapă în care se săvîrșea procesul de expropriere a maselor țărănești „lupta contra datoriilor și a tuturor felurilor de impozite, bănești și în natură, pentru desființarea categoriilor de plăți (de răscumpărare, arendă, de asigurare, cotizații la camerele agricole, plata datoriilor și dobînzilor etc.) trebuie să fie inelul principal de organizare și de desîășurare a luptelor maselor muncitoare pentru pămînt fără plată, de îndreptare a maselor țărănești pe drumul luptei comune pentru doborîrea domniei burghezo-moșierești și a monarhiei semifeudale”². Partidul Comunist a explicat maselor țărănești că măsurile ce fuseseră adoptate de guvern în vederea amînării temporare a vînzării cu toba a averii țărănești, reprezentau „cedări făcute de guvernul burghezo-moșieresc sub apăsarea revoluționară a maselor...”³, dar că apărarea țăranimii putea fi înfăptuită numai prin lupta revoluționară alături de proletariat.

Explicînd scopul adoptării legii de conversiune, Buletinul Comitetului Central al Partidului Comunist din România din martie-aprilie 1932 arăta că partidele burghezo-moșierești au căutat în primul rînd să potolească „spiritele revoluționare care mocnesc în sat și care explodează din cînd în cînd în revolte țărănești”⁴ și, în al doilea rînd, au căutat să salveze capitalul bancaro-cămătăresc. Prin această lege, se creaa iluzia ușurării temporare a situației țăranilor datori, dar în realitate aceștia erau înrobiți pe 30 de ani.

În același timp „Scînteia” din aprilie 1932, referindu-se la discuțiile de luni de zile din parlament în jurul proiectului de lege al conversiunii datoriilor agricole, arăta că acestea n-au fost altceva decît o tocmeală în legătură cu modalitățile de a obține sumele cu care să acopere

¹ *Documente din istoria Partidului Comunist din România, 1929—1933*, Buc., E.S.P.L.P., 1955, p. 290—291.

² *Ibidem*, p. 362.

³ *Ibidem*.

⁴ Arh. Centrală a Institutului de istorie a Partidului de pe lângă C.C. al P.M.R., „Buletinul C.C. al P.C.R.”, an II (1932), nr. 6—7 (martie-aprilie).

obligatiile pe care statul și le asuma față de bănci și cămătari, ca și în legătură cu extinderea pe care urma să o aibă legea. Astfel, partidul național-liberal voia să avantajeze în primul rînd capitalul bancar-financiar, în timp ce partidul național-țărănesc lupta pentru capitalul băncilor mai mici și al chiaburimii. „Toată demagogia partidelor burgheze la discuția legii conversiunii datoriilor agricole — arăta «Scînteia» — n-a avut alt rost decît înțelegerea între partide și formarea frontului comun de jefuire a țărănimii sărace și a celei mijlocii“, ca și acela de a abate masele largi ale țărănimii sărace de la calea luptei revoluționare, „creînd iluzii că această lege va ușura situația țărănimii“¹.

Subliniind justetea aprecierilor Congresului al V-lea al P.C.R. referitoare la caracterul de manevră al conversiunii datoriilor agricole, Rezoluția C.C. al P.C.R. din aprilie 1932 arăta că guvernul nu se gîndește „să realizeze legea conversiunii, și o mare parte a țărănimii prevăzută de lege este lăsată în prada sărăciei și foametei (chestiunea finanțării conversiunii atîrnă în aer)“².

Intr-adevăr, realitatea a confirmat aceste aprecieri. Nici guvernul Iorga-Argetoianu, nici guvernul național-țărănesc care i-a urmat acestuia nu și-au propus să aplice legea în folosul țărănimii. Mai mult decît atît, guvernul național-țărănesc venit la conducere la începutul lui iunie 1932 a luat noi măsuri de intensificare a exploatării maselor muncitorești și țărănești. Alegerile organizate de național-țărăniști după cea de-a doua venire a lor la guvern au arătat în mod grăitor compromiterea lor în fața maselor. În ciuda teroarei electorale, procentul oficial al voturilor luate de național-țărăniști a fost de aproape două ori mai mic decît în 1929. Ei n-au izbutit decît cu ajutorul falsurilor și al presiunilor administrative să-și asigure „prima electorală“ și, prin aceasta majoritatea în parlament. „Noul“ guvern național-țărănesc a promovat aceeași politică antipopulară care l-a compromis și mai mult în fața maselor. Au fost adoptate noi legi fiscale pentru mărirea impozitelor, iar pentru asigurarea strîngerii acestora s-a acordat percepătorilor o cotă de 3—4% din încasări, în loc de 1% cît li se acorda pînă atunci.

Partidul Comunist din România a demascat această politică de teroare fiscală, arătînd că ea se făcea cu scopul de a asigura plata cuponului către capitaliștii străini, de a executa programul de înarmări și de a menține un numeros aparat de stat represiv³.

Urmărind aceste țeluri, guvernul național-țărănesc prezidat de Iuliu Maniu a adoptat, la 26 oct. 1932 o nouă lege de conversiune a datoriilor agricole⁴, la baza căreia stătea principiul „înțelegerii“ între debitori și creditorii cu privire la stabilirea sumelor pe care cei dintîi trebuiau să le plătească creditorilor. În caz că această „înțelegere“ nu se putea realiza, instanțele judecătorești hotărau asupra sumelor și a termenelor de plată.

¹ „Scînteia“, an II (1932), nr. 4, aprilie.

² *Documente din istoria Partidului Comunist din România, 1929—1933*, Buc., E.S.P.L.P., 1955, p. 450—451.

³ „Tînărul leninist“, an VII (1932), nr. 12, octombrie.

⁴ „Monitorul oficial“, nr. 251 din 26 oct. 1932.

Această lege de conversiune a datoriilor agricole a fost adoptată la cererea celor mai reacționare cercuri capitaliste din țară, care au considerat prima lege de conversiune ca fiind prea „periculoasă”, ca aducînd o „știrbire” a principiului sacrosanct al proprietății capitaliste. De asemenea cercurile imperialiste din străinătate au considerat prima lege de conversiune ca reprezentînd un pericol pentru capitalurile lor plasate în economia Romîniei și ca un motiv de nesiguranță în ceea ce privea primirea ratelor și dobînzilor la împrumuturile acordate statului romîn.

Partidul Comunist din Romînia a demascat noile manevre ale burgheziei și moșierimii, politica P.N.Ț. de salvare a băncilor și cămătarilor prin jefuirea țărănimii.

În articolul „Alegerile comunale și noul val de atacuri ale guvernului”, publicat în „Tinărul leninist”¹, se arăta că prin noua lege de conversiune statul urmărea să silească pe țărani debitori de a se „învoi” cu creditorii asupra sumelor și termenelor de plată. Punînd față în față pe țăranul datornic, lipsit de apărare, cu cămătarul sau banca creditoare, care aveau de partea lor nu numai puternice mijloace economice, ci și sprijinul justiției și în general al organelor represive — guvernul a dovedit încă o dată politica sa antițărănească. În continuare, articolul analiza încă o serie de măsuri, cu caracter administrativ și militar, adoptate de guvernul național-țărănesc, măsuri ce aveau rostul să asigure aplicarea programului de intensificare a exploatării maselor muncitorești și țărănești, să înlăture primejdia unei izbucniri revoluționare. Printre acestea un loc important îl ocupau reorganizarea jandarmeriei și modificarea legii administrative, prin care se desființau consiliile comunale într-o serie de comune, se alegeau consilii comunale numai pe grupuri de sate stabilite de prefecti, ceea ce echivala cu o subordonare și mai accentuată a administrației locale față de organele superioare burghezo-moșierești.

Plenara Comitetului Central al P.C.R. din octombrie 1932 a analizat noile măsuri antipopulare și antinaționale ale guvernelor național-țărăniste, care au considerat drept sarcină principală a lor aplicarea programului economic-financiar cuprins în raportul comisiei prezidate de Charles Rist și în „sfaturile” „experților” Ligii Națiunilor. Aplicarea acestui program — sublinia Plenara — avea să se înfăptuiască prin înăsprirea obligațiilor fiscale ale maselor muncitoare, prin aplicarea „curbelor de sacrificiu” și a concedierii de noi muncitori și funcționari, prin sporirea impozitelor, taxelor și prestațiilor de tot felul ale țăranului. În loc de înfăptuirea promisiunilor făcute de conducătorii partidului național-țărănesc că, odată cu revenirea lor la putere se va produce o „cotitură către democrație”, asupra țării s-a abătut un nou val de teroare. În timpul alegerilor s-au efectuat arestări în masă ale conducătorilor și susținătorilor Blocului Muncitoresc-Țărănesc². Referindu-se

¹ „Tinărul leninist”, an VII (1932), nr. 12, octombrie.

² *Documente din istoria Partidului Comunist din Romînia, 1929—1933*, Buc., E.S.P.L.P., 1955, p. 524.

la diversiunea încercată de conducerea P.N.Ț. prin lansarea lozincii „statului țărănesc” prin mijlocirea căreia se încerca dezbinarea muncitorilor și țăranilor, împiedicarea alianței proletariatului cu țărâtimea, abaterea maselor țărănești de la lupta pentru instaurarea puterii clasei muncitoare și menținerea lor sub jugul claselor exploatare și al statului burghezo-moșieresc, Plenara C.C. al P.C.R. din octombrie 1932 sublinia că, în realitate statul român era un stat burghezo-moșieresc, bazat pe exploatarea și asuprirea cruntă atât a maselor muncitoare cât și țărănești. Politicii dusă de conducătorii P.N.Ț. de izolare a maselor țărănești de proletariat, clasa muncitoare, condusă de partidul ei revoluționar, trebuia să-i opună „o acțiune stăruitoare în scopul legării mișcării proletare cu cea țărăneasă, organizând acțiuni comune, precum și susținerea revendicărilor țărănești de către muncitori, sub lozinca „unirii pentru luptă a muncitorilor și țăranilor”, „pământ țăranilor muncitori” și „guvern muncitoresc-țărănesc”¹.

La începutul anului 1933 guvernul național-țărănesc prezidat de Iuliu Maniu a fost înlocuit de un nou guvern național-țărănesc, prezidat de Al. Vaida. Acesta a acceptat în mod oficial faimosul „plan de la Geneva” și a încheiat, prin mijlocirea Ligii Națiunilor, un acord cu bancherii străini care acordaseră împrumuturi statului român.

Potrivit acestui „plan”, guvernul național-țărănesc a adoptat o serie de măsuri de intensificare a sarcinilor fiscale ale maselor, de concediere a unui mare număr de muncitori și funcționari, și a trecut la aplicarea unei noi „curbe de sacrificiu”. Rezultatul a fost o nouă creștere a șomajului și adâncirea mizeriei maselor muncitoare.

Așa cum sublinia Plenara C.C. al P.C.R. din mai 1933, aplicarea planului de la Geneva a ridicat la luptă „cele mai largi mase populare contra statului și claselor stăpînitoare” și a dus „inevitabil la lărgirea mai departe și la ridicarea mișcării revoluționare de la sate și orașe”².

Partidul Comunist din România a organizat un șir de puternice acțiuni muncitorești care „au culminat cu eroicele lupte din ianuarie-februarie 1933 ale muncitorilor ceferiști și petroliști care s-au ridicat cu hotărîre împotriva curbelor de sacrificiu, mizeriei, înrăutățirii condițiilor de trai ale clasei muncitoare, împotriva înfeudării tot mai mari a țării-puterilor imperialiste, pentru a bara drumul fascismului și al războiului antisovietic”³.

Luptele din ianuarie-februarie 1933 au reprezentat prin înaltul lor nivel de organizare, prin amploarea și spiritul lor revoluționar, un moment de cotitură în dezvoltarea Partidului Comunist și a întregii mișcări muncitorești.

Guvernul național-țărănesc, manifestîndu-și din nou ura inversunată față de oamenii muncii, slugărnicia față de capitaliștii din țară și

¹ *Documente din istoria Partidului Comunist din România, 1929—1933*, Buc., E.S.P.L.P., 1955, p. 535.

² *Ibidem*, p. 590.

³ Gh. Gheorghiu-Dej, *Articole și cuvîntări, august 1959—mai 1961*, Buc., Ed. politică, 1961, p. 435.

de peste hotare, a dezlănțuit represiunea sîngeroasă împotriva eroicilor muncitori ceferiști.

Dar luptele din 1933 — așa cum arată tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej — „*au frînat ofensiva capitalistă împotriva condițiilor de muncă și de viață ale oamenilor muncii, au dat o lovitură puternică politicii de fascizare a țării, au contribuit la creșterea conștiinței politice și la îmbogățirea experienței de luptă a proletariatului*”¹. Reprezentînd prima mare ridicare a proletariatului împotriva fascismului pe plan internațional după venirea la putere a hitlerismului în Germania, luptele din ianuarie-februarie 1933 au dus la creșterea prestigiului internațional al proletariatului din țara noastră.

Guvernul național-țărănesc a înscenat conducătorilor luptei proletariatului un monstruos proces. La chemarea Partidului Comunist masele muncitoare s-au ridicat în apărarea conducătorilor eroicelor lupte din ianuarie-februarie 1933.

La proces, conducătorii muncitorilor în frunte cu tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej au demascat guvernul național-țărănesc în cap cu călăul Vaida și întregul regim burghezo-moșieresc, care vinduseră țara imperia-liștilor străini și purtau răspunderea masacrului de la Atelierele „Grivița”.

Procesul a reprezentat continuarea sub altă formă și cu alte mijloace a puternicelor bătălii de clasă din ianuarie-februarie 1933. Clasa muncitoare în frunte cu Partidul Comunist a făcut ca procesul să se transforme, dintr-un act de „înfricoșare” a întregului popor — așa cum doreau clasele exploatoare și exponentul lor, guvernul național-țărănesc — într-o nouă și puternică manifestare a spiritului revoluționar, a hotărîrii de luptă a oamenilor muncii.

Continuînd politica ce tindea să împiedice unirea luptelor revoluționare ale proletariatului cu mișcările țărănești — guvernul național-țărănesc prezidat de Al. Vaida a adoptat la 14 aprilie 1933 cea de a treia lege a conversiunii datoriilor agricole („Legea pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane”) ², prin care se înlocuia, de fapt, conversiunea datoriei printr-un „moratoriu”, care pentru țărani datornici era de 5 ani.

În cazul însă, în care moratoriul nu era acceptat de creditor, debitorul era obligat să înceapă imediat plata datoriei, eșalonată în rate semestriale egale, care merge pînă la o treime din venitul său. Așa cum sublinia Rezoluția adoptată de C.C. al P.C.R. în februarie 1933, guvernul național-țărănesc pregătind această lege mergea pe linia lichidării „încetul cu încetul a promisiunilor mincinoase și a proiectelor conversiunii datoriilor țărănești...” ³.

Broșura „Ce aduce țărănimii muncitoare legea național-țărănistă de conversiune a datoriilor agricole” ⁴, editată de C.C. al P.C.R., în aceeași

¹ Gh. Gheorghiu-Dej, *Articole și cuvîntări, august 1959—mai 1961*, Buc., Ed. politică, 1961. p. 435—436.

² „Monitorul oficial”, nr. 88 din 14 aprilie 1933.

³ *Documente din istoria Partidului Comunist din România, 1929—1933*, Buc., E.S.P.L.P., 1955, p. 577.

⁴ Arhiva Centrală a Institutului de istorie a Partidului de pe lângă C.C. al P.M.R., dos. 36.286—20.

perioadă analiza pe larg modul cum au fost contractate și cum au crescut datoriile țărănești și condițiile în care au fost adoptate legile de conversiune. Broșura subliniază că teama de revoluție a fost aceea care a dus la adoptarea acestor legi.

Referindu-se la cea de-a treia lege de conversiune, broșura arată că „moratoriul“, adică amânarea plății datoriilor „*depinde* de bancă sau de cămătar. Adică dacă banca sau cămătarul *primește* ca să fie amînată datoria, atunci ea se amînă. Dacă însă ei nu primesc, atunci datornicul trebuie să înceapă *numaidecît* să plătească datoria lui“¹. În continuare se arată că legea nici nu putea avea altfel de prevederi, întrucît în fruntea P.N.Ț. se aflau numai moșieri și capitaliști ca Maniu, Vaida, Miropnescu etc.

Analizînd motivele pentru care cea de-a treia lege de conversiune a datoriilor agricole a anulat în mare parte prevederile celorlalte legi, în articolul intitulat „Noua lege a conversiunii sărăcește pe țărani“, „Tînărul leninist“ arăta că: „Bancherilor străini și romîni li s-a părut prea lung timpul de 30 de ani în care țărani trebuiau să-și plătească datoriile² și de aceea au restrîns acest termen la 5 ani. Referindu-se la modalitatea de plată, articolul adaugă: „Noua lege prevede ca țaranul sărac să plătească pentru datorii o treime din venitul său. Impozitele iau tot o treime, așa că două treimi din venitul muncii sale se duc direct în buzunarele bancherilor, moșierilor și cămătarilor. Ce mai rămîne pentru semănături, hrană, îmbrăcăminte? Ce-i mai rămîne pentru trebuințele lui de toate zilele?“³.

La capătul guvernărilor național-țărănistice, problema datoriilor agricole era tot atît de acută — și încă mai complicată — decît fusese mai înainte. De teama luptelor populare, guvernul liberal a adoptat o nouă lege de „lichidare a datoriilor agricole și urbane“ (aprilie 1934)⁴, cu prelejul căreia raportorul legii, Aurelian Benteoiu, a făcut constatări foarte asemănătoare cu cele rostite cu ocazia adoptării primei legi de conversiune. El afirmă că, dacă s-ar vinde pămînturile debitorilor, „toți aceștia ar fi deposedați fără ca măcar creditorul să-și poată acoperi creanța“, după care adaugă: „Nu trebuie să uităm, însă, că mizeria comună solidarizează forțat și că astfel de consecințe ar putea avea și repercusiuni asupra ordinii sociale... Este, deci, în joc însăși ordinea de stat“⁵.

Așa cum reiese și din aceste mărturisiri, legile de conversiune a datoriilor agricole au fost adoptate sub presiunea maselor țărănești cuprinse de puternicele nemulțumiri și frămîntări revoluționare. Dar, prin modul cum au fost întocmite și aplicate, ele au favorizat băncile, pe moșieri și pe chiaburi, contribuind la agravarea poverii fiscale pentru masele muncitorești și țărănești, la îndatorarea pe timp îndelungat a țăranilor debitori. Totodată ele au constituit o manevră a guvernelor burghezo-moșierești,

¹ Arhiva Centrală a Institutului de istorie a Partidului de pe lîngă C.C. al P.M.R., dos. 36.286—20, p. 7.

² „Tînărul leninist“, an VIII (1933), nr. 6, iunie.

³ *Ibidem*, p. 5.

⁴ „Monitorul oficial“, nr. 93, din 7 aprilie 1934.

⁵ *Legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 aprilie 1934*, Buc., p. XXXIX.

menită să creeze iluzia „grijii“ statului față de țărani, să abată țăranimea de la calea luptei revoluționare, de la alianța cu proletariatul.

Agravarea contradicțiilor de clasă și îndeosebi puternicele lupte greviste ale proletariatului ceferist și petrolist „au grăbit procesul restrîngerii bazei de masă a național-țărăniștilor“¹, ceea ce s-a văzut și cu prilejul alegerilor comunale din Cluj (martie 1933), cînd aceștia au pierdut 75% din voturi. În fața Partidului Comunist stătea sarcina atragerii sub influența sa a maselor ce se desprindeau din acest partid, pentru a le feri de lozincile demagogice ale partidelor burgheze din opoziție care căutau să le capteze.

Plenara din mai 1933 a C.C. al P.C.R. a trasat ca sarcină întărirea organizațiilor Partidului și UTC-ului la țară, crearea sindicatelor de lucrători agricoli și forestieri, organizarea comitetelor țărănești, „în care trebuie cuprinse elementele revoluționare ce se desprind de la național-țărăniști“² ca urmare a politicii reacționare dusă de aceștia.

Problema demascării caracterului reacționar al politicii Partidului național-țărănesc și a atragerii maselor țărănești sub influența P.C.R. a fost analizată la puțin timp după aceea, în cadrul Plenarei lărgite a C.C. al P.C.R. din iulie 1933³, cu care prilej a fost subliniată înrăutățirea condițiilor de viață — și așa deosebit de grele — ale maselor muncitoare, accentuarea crizei politice a regimului burghezo-moșieresc și, în primul rînd, a partidului național-țărănesc.

Plenara a arătat că partidele burgheze și îndeosebi grupările lui N. Lupu și C. Argetoianu au dezlănțuit o „demagogie neînfrînată“, promițînd reducerea datoriilor cu 75% sau chiar „ștergerea în general cu buretele a datoriilor țărănești“, vorbind despre o inflație provocată (lozinca lui Iunian), ca un mijloc pentru reducerea datoriilor și a impozitelor⁴. Combătînd această demagogie deșănțată, Plenara arată că ea este îmbinată cu folosirea unor metode fasciste de luptă împotriva mișcării revoluționare, ca întărirea grupărilor fasciste existente în frunte cu Garda de fier și crearea unor grupări noi, încercarea de întărire a rolului regelui, introducerea stării de asediu în centrele industriale, dizolvarea organizațiilor revoluționare de masă legale, militarizarea întreprinderilor industriale etc.

În același timp unele grupări național-țărănești și îndeosebi aripa condusă de Maniu încercau din nou să se prezinte ca grupări „de opoziție“ și „să joace rolul unui zăgaz contrarevoluționar, acoperindu-se cu fraze democratice și cu lupta închipuită contra camarilei palatului“⁵.

O astfel de încercare a fost făcută și în timpul congresului tineretului național-țărănesc, care s-a ținut în ziua de 10 septembrie 1933 la

¹ *Documente din istoria Partidului Comunist din România, 1929—1933*, Buc., E.S.P.L.P., 1955, p. 596.

² *Ibidem*, p. 603.

³ *Ibidem*, p. 615—708.

⁴ *Ibidem*, p. 627.

⁵ *Ibidem*, p. 649.

Cîmpulung. Cu acel prilej, Ion Mihalache a lansat un „nou“ program al partidului național-țărănesc în care se preconizau: inflația monetară, desființarea statutului funcționarilor publici, întărirea puterii executive și „ajustarea“ parlamentului, modificarea constituției¹.

În schimb, noul program al P.N.Ț. nu vorbea nimic despre problema de bază care frământa țărănimea și anume lipsa de pământ a țăranilor săraci, nu vorbea nimic de necesitatea unei reforme agrare radicale. Prin aceasta, el apăra interesele marii proprietăți moșierești și chiaburești împotriva maselor țărănești.

Luînd atitudine față de această nouă încercare a unui grup de conducători ai P.N.Ț. de a înșela masele țărănești, Partidul Comunist din România a demascat punct cu punct programul demagogic al lui Mihalache. În articolul intitulat „Destrămarea și sciziunea din partidul național-țărănesc și încercările burgheziei de a salva partidul“, articol publicat în Buletinul C.C. al P.C.R. din decembrie 1933 se arăta că dezacordul afișat de Mihalache cu politica dusă de guvernul național-țărănesc prezidat de Al. Vaida nu poate fi considerat ca real, întrucît în tot timpul acestui guvern Maniu și Mihalache au patronat și au fost de acord cu politica dusă de Vaida. În ceea ce privește inflația preconizată prin „noul“ program sub pretextul ajutorării țăranilor debitori, Buletinul C.C. al P.C.R. arăta că aceasta se va întoarce, pînă la urmă, tocmai împotriva maselor muncitorești și țărănești, căci inflația duce totdeauna la scăderea prețului forței de muncă, în timp ce prețul produselor industriale se ridică foarte mult².

Articolul demasca adevăratul țel al prevederii programului lui Mihalache referitoare la desființarea statutului funcționarilor publici, arătînd că prin această măsură se urmărea înlăturarea oricărei piedici în calea aplicării reducerilor de salarii și a concedierilor. Acest lucru fusese marturisit de altfel, de către Mihalache însuși, care declarase: „O singură datorie ni se impune: a fi necruțători în ce privește cheltuielile de personal“ (adică în ce privește salariile muncitorilor și funcționarilor statului). Cu privire la creșterea rolului puterii executive și la „ajustarea“ parlamentarismului, Buletinul C.C. al P.C.R. arăta că acestea aveau ca scop restrîngerea și mai accentuată a libertăților cetățenești, ceea ce arăta orientarea tot mai hotărîtă a P.N.Ț. spre fascism. Astfel de măsuri aveau rostul să asigure posibilitatea punerii în aplicare a politicii antimuncitorești, ca și a politicii de „expropriere și jefuire a țărănimii în folosul chiaburimii și al moșierilor“, să „ocrotească domnia mănunchiului de asupritori împotriva furiei și revoltei îndreptățite a celor mulți, înșelați, despuiați și terorizați“³.

Buletinul C.C. al P.C.R. arăta că „țărănismul moșieresc-chiaburesc al lui Mihalache urmărește numai scopul de a crea în rîndurile maselor

¹ Ion Mihalache, *Adîncind brazda*, Buc., 1933.

² Arhiva Centrală a Institutului de istorie a Partidului de pe lîngă C.C. al P.M.R., „Buletinul C.C. al P.C.R.“, an III, nr. 15, dec. 1933, p. 5; vezi și „Tînarul leninist“, an VIII, (1933), nr. 10 (octombrie), p. 27—29.

³ Loc. cit., p. 6.

țărănești nevoiașe iluzia cum că au aceleași interese de apărăt, aparțin aceleiași pături sociale ca și moșierii și chiaburii care le exploatează“¹.

Explicînd de ce acest program a fost lansat tocmai la congresul tineretului național-țărănesc, articolul arată că Mihalache a încercat să folosească „lipsa aproape completă de experiență politică a tineretului de la țară“, pentru a-l mobiliza în jurul lozincilor demagogice ale P.N.Ț.

„Tînărul leninist“, din decembrie 1933², arată de asemenea că prin programul enunțat la Cîmpulung, burghezia și moșierimea urmăreau să păstreze partidul național-țărănesc ca „rezervă politică“, capabilă să asigure în viitor interesele lor de clasă. Referindu-se la lozinca demagogică a „statului țărănesc“ și a „întîietății țaranului“ care avea rostul să acopere politica reală, antițărănească a P.N.Ț., „Tînărul leninist“ sublinia că aceasta era o încercare de a despărți „pe țărani de muncitori, frații lor de mizerie și de asuprire“, de a împiedica alianța de luptă a muncitorilor cu țărani.

Cu privire la atitudinea reală a P.N.Ț. față de țărănimea muncitoare, articolul amintează că Mihalache declarase deschis că „ne trebuie un țaran înstărit, cu o proprietate de pămînt mai mare. Micile proprietăți țărănești să dispară“³. Această declarație care recunoștea fățiș că liderii P.N.Ț. sprijineau bogătașii satului și promovau o politică de sărăcie și ruinare a țărănimii muncitoare era în deplină concordanță cu măsurile antițărănești adoptate de P.N.Ț. în anii de guvernare, măsuri printre care „legea liberei circulații a bunurilor rurale“, propusă de același Mihalache, ocupa un loc important.

„Tînărul leninist“ arată, în concluzie, că programul de guvernare schițat de Mihalache la Cîmpulung marca o cotitură mai pronunțată spre fascism a conducătorilor P.N.Ț. Ziarul îndeamnă tinerii țărani să nu se lase amăgiți de conducătorii P.N.Ț., să nu se despartă de muncitori, împreună cu care au dus aceeași luptă. Referindu-se la luptele eroice ale cefeřiștilor din februarie 1933, articolul arată că acestea au avut o însemnătate deosebită nu numai pentru muncitori, ci și pentru țărani, caci au împiedicat burghezia să-și îndeplinească, așa cum voia, planul de asuprire a maselor muncitorești și țărănești întocmit la Geneva⁴.

Încercările conducătorilor P.N.Ț. de a salva „autoritatea“ partidului și de a-și prelungi guvernarea s-au dovedit zadarnice.

În noiembrie 1933, ca urmare a loviturii hotărîtoare pe care i-o dăduseră eroicele lupte ale cefeřiștilor și petroliștilor, guvernul Vaida — ultimul guvern național-țărănesc — s-a văzut nevoit să demisioneze.

Un manifest al C.C. al P.C.R. din noiembrie 1933, intitulat „Frații țărani!“, arată: „Guvernul a căzut sub loviturile date în luptele eroice din februarie de către muncitorii cefeřiști și petroliști împotriva jefuirii lor și a voastre în folosul cămătarilor și bancherilor străini. Guvernul a

¹ Loc. cit., p. 6.

² „Tînărul leninist“, an VIII (1933), nr. 13, (decembrie), p. 26.

³ *Ibidem.*

⁴ *Ibidem.*

căzut sub loviturile primite de la voi, care ați izgonit cu sape și coase pe perceptorii și jandarmii cârmuirii, refuzând plata datoriilor și a birurilor“¹.

Un alt manifest, editat în aceeași perioadă de către C.C. al P.C.R., arată că național-țărăniștii au căzut de la guvern deoarece a ieșit la iveală falsitatea promisiunilor lor, „s-a descoperit fața lor de reprezentanți ai capitaliștilor, boierilor români și de agenți ai bancherilor cămătari străini... Național-țărăniștii au plecat pentru că luptele eroice din februarie împotriva acordului de jaf de la Geneva le-a dat o lovitură ireparabilă“².

Bilanțul guvernărilor național-țărăniste se caracterizează prin adâncirea crizei politice a regimului burghezo-moșieresc, prin întărirea poziției imperialiștilor străini în economia și viața politică a României, prin intensificarea activității organizațiilor fasciste, create și sprijinite de vîrfurile burgheziei monopoliste și ale moșierimii. Pentru masele muncitoare guvernările național-țărăniste au însemnat o accentuare a condițiilor grele de viață: creșterea șomajului și scăderea salariilor muncitorilor, pauperizarea și mai accentuată a țărănimii.

Iluziile semănate de conducătorii național-țărăniști în anii de „opozitie“ îndeosebi în rîndurile țărănimii au fost risipite în cea mai mare parte prin însăși politica reacționară, antimuncitorească și antițărănească dusă de guvernele național-țărăniste.

Un rol esențial în demascarea lor l-a avut activitatea intensă desfășurată de Partidul Comunist din România pentru lămurirea maselor țărănești asupra adevăratelor scopuri urmărite de P.N.Ț., asupra caracterului burghezo-moșieresc al acestui partid și a politicii sale antimuncitorești și antițărănești.

După căderea în 1933 a guvernului Vaida, conducătorii partidului național-țărănesc, exprimînd interesele grupărilor monopoliste și moșierești reacționare, s-au orientat tot mai mult spre fascism. Respingînd propunerile Partidului Comunist de făurire a unui larg front popular anti-fascist, conducătorii P.N.Ț. au încurajat organizațiile fasciste și îndeosebi „Garda de fier“, cu care Iuliu Maniu a încheiat, în 1937, faimosul pact electoral.

Sub paravanul unei „opoziiții“ formale față de politica lui Carol al II-lea, Iuliu Maniu și ceilalți conducători țărăniști au sprijinit dictatura regală, atît pe plan economic, cît și politic.

Maniu, Mihalache și ceilalți conducători ai P.N.Ț. au sprijinit politica trădătoare a dictaturii regale de capitulare tot mai deschisă în fața Germaniei hitleriste, acceptînd odiosul dictat din Viena, prin care nordul Transilvaniei a fost smuls din trupul țării pentru a fi predat Ungariei horthiste.

¹ Arhiva Centrală a Institutului de istorie a Partidului de pe lângă C.C. al P.M.R.; Manifest editat de C.C. al P.C.R. în noiembrie 1933.

² Loc. cit.

Singura forță politică care a luat atitudine fermă împotriva dictaturii înrobitor de la Viena și a mobilizat masele la luptă împotriva acestuia a fost Partidul Comunist din România.

Continuînd politica de trădare a intereselor naționale, liderii național-țărăniști au sprijinit dictatura militaro-fascistă, politica ei de înrobire fățișă a României Germaniei hitleriste și aruncarea țării în criminalul război antisovietic.

Partidul național-țărănesc, care se autodizolvase încă din timpul dictaturii regale, a rămas în întreaga perioadă a dictaturii militare-fasciste un „partid“ fără organizații și fără membri, fără măcar a schița o încercare de organizare a unei acțiuni politice de masă, fără ca unul singur din fruntașii săi să se fi expus unei condamnări pentru activitate antihitleristă. Dimpotrivă, dictatura militaro-fascistă a avut, pînă în ultimele clipe ale existenței sale, sprijinul lui Iuliu Maniu și al celorlalți lideri național-țărăniști. Abia cînd Armata Sovietică eliberatoare a pășit pe teritoriul României, cînd masele populare, precum și armata erau cuprinse de profunde frămîntări revoluționare, liderii partidului național-țărănesc, temîndu-se că vor rămîne în afara evenimentelor și complet izolați, au acceptat propunerea P.C.R. de formare a Blocului național-democrat. Totodată, însă ei au căutat să saboteze dinăuntru lupta forțelor patriotice anti-hitleriste, au căutat, pînă în ultimul moment, să salveze guvernul fascist al lui Antonescu.

„In anii întunecați ai dictaturii fasciste, cînd clasele exploataatoare au împins țara în prăpastia războiului criminal antisovietic, alături de Germania hitleristă, Partidul Comunist a fost singura forță politică care s-a ridicat în apărarea intereselor naționale, pentru ieșirea României din acest război și întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste“¹. Partidul Comunist Român a organizat și condus la victorie insurecția armată din august 1944, care a marcat începutul revoluției populare în țara noastră.

Liderii național-țărăniști au recunoscut ei înșiși că nu au cunoscut pregătirile pentru insurecția armată din august 1944.

Conducătorii partidului național-țărănesc s-au opus cu disperare marșului triumfal al revoluției populare și au transformat partidul lor în punctul de raliere al resturilor fasciste și al reacțiunii burghezo-moșierești.

Masele populare s-au strîns în jurul forțelor democratice conduse de Partidul Comunist — organizatorul și conducătorul revoluției populare. Făurirea alianței clasei muncitoare cu țărănimea muncitoare în focul luptei pentru înfăptuirea revoluționară a reformei agrare a hotărît soarta bătăliei pentru putere, a dus la instaurarea în 6 Martie 1945 a regimului democrat-popular.

Înlăturat de pe arena politică de lupta revoluționară a maselor populare, zdrobit politicește în alegerile parlamentare din noiembrie 1946, complet izolat de mase — partidul național-țărănesc s-a transformat într-un grup de complotiști și spioni. Masele populare conduse de

¹ Gh. Gheorghiu-Dej, *Articole și cuvîntări, august 1959—mai 1961*, Buc., Ed. politică, 1961, p. 437.

Partidul Comunist din România au zdrobit partidul național-țărănesc ca și celelalte partide burghezo-moșiereste, le-au aruncat la „lada cu gunoi” a istoriei. Aceasta a constituit una din premisele instaurării dictaturii proletariatului — regim al celei mai largi democrații, instrument al făuririi vieții noi, socialiste, în țara noastră.

РАЗОБЛАЧЕНИЕ В НЕКОТОРЫХ МАТЕРИАЛАХ РУМЫНСКОЙ КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ АНТИКРЕСТЬЯНСКОЙ ПОЛИТИКИ, ПРОВОДИМОЙ НАЦИОНАЛ-ЦЭРЭНИСТСКОЙ ПАРТИЕЙ

РЕЗЮМЕ

Национал-цэрэнистская партия являлась буржуазно-помещичьей партией, политическая деятельность которой была поставлена на службу господствующим классам Румынии и заграничным империалистическим кругам. В целях обмана крестьянских масс, удержания их под своим влиянием и отвлечения от революционной борьбы руководители национал-цэрэнистской партии использовали, в особенности в годы оппозиции, демагогическую фразеологию, провозглашая обманчивые формулы относительно «крестьянского государства» и «заботы» о вопросах, волновавших крестьянские массы. В годы правления национал-цэрэнистской партии выявилось настоящее лицо этой партии, ее пропаганда и антирабочей и антикрестьянской политики.

Румынская Коммунистическая партия решительно разоблачала маневры руководителей национал-цэрэнистской партии, показав, что она во всех вопросах, касающихся положения трудящихся, и главным образом в аграрном вопросе, защищает на деле интересы буржуазии, помещиков и кулаков. Коммунистическая партия на всех съездах, и в особенности на V съезде, указывала на опасность иллюзий, посеянных национал-цэрэнистской партией в рядах крестьянских масс, и подчеркивала необходимость разъяснения крестьянам антирабочей и антикрестьянской политики этой партии. Разоблачение национал-цэрэнистской партии происходило при помощи многочисленных манифестов и статей, публикуемых как в партийной печати, так и в печати массовых организаций, руководимых РКП.

Румынская коммунистическая партия боролась за то, чтобы вырвать крестьянские массы из-под влияния буржуазии и помещиков и создать боевой союз пролетариата и крестьянства, а также за ликвидацию буржуазно-помещичьего строя и установление рабоче-крестьянского правительства.

Эти задачи были осуществлены после освобождения Румынии от фашистского ига, когда в огне борьбы за землю создан союз рабочего класса и трудового крестьянства — политическая основа народно-демократического строя. Таким образом, национал-цэрэнистская партия, еще раз доказавшая свою ненависть к народу и превратившаяся в банду заговорщиков и шпионов, стоящих на службе иностранных империалистов, была разбита революционными действиями масс, руководимых коммунистической партией.

LA DÉNONCIATION PAR LE PARTI COMMUNISTE DE ROUMANIE DE LA POLITIQUE ANTIPAYSANNE MENÉE PAR LE PARTI NATIONAL-PAYSAN

RÉSUMÉ

Le parti national-paysan a été un parti bourgeois-agrarien qui a mis son activité politique au service des classes dominantes de Roumanie et des milieux impérialistes étrangers. Pour abuser les masses paysannes, les maintenir sous son influence et les détourner de la lutte révolutionnaire, les dirigeants du parti national-paysan ont usé, notamment lorsqu'ils se trouvaient dans l'opposition, d'une phraséologie démagogique, lançant des formules ronflantes telles que celles de l'«Etat paysan», de la «sollicitude» pour les masses paysannes, etc.

Mais les années du gouvernement national-paysan ont démasqué le véritable aspect de cette propagande démagogique et de la politique antiouvrière et antipaysanne menée par ce parti.

Le Parti Communiste de Roumanie a démasqué avec fermeté les manœuvres des dirigeants du parti national-paysan et a démontré que dans toutes les questions touchant à la situation des masses travailleuses et notamment dans la question agraire, le parti national-paysan ne faisait en fait que défendre les intérêts de la bourgeoisie, des gros propriétaires fonciers et des koulaks. Au cours des travaux de ses congrès — et notamment de son Ve Congrès — le Parti Communiste de Roumanie a analysé le danger que représentaient les illusions semées par le parti national-paysan dans les rangs des masses paysannes, en soulignant la nécessité d'expliquer à la paysannerie la politique antiouvrière et antipaysanne de ce parti. Cette action a été entreprise au moyen de nombreux tracts et d'articles publiés dans la presse du parti et dans la presse des organisations de masse dirigées par le Parti Communiste de Roumanie.

Le Parti Communiste de Roumanie a lutté afin d'arracher les masses paysannes à l'influence de la bourgeoisie et des gros propriétaires fonciers, afin de forger l'alliance de lutte du prolétariat et de la paysannerie, de renverser le régime bourgeois-agrarien et de porter au pouvoir un gouvernement ouvrier-paysan.

Cet objectif a été réalisé après la libération du pays du joug fasciste lorsque, dans le feu de la lutte pour la terre, a été réalisée l'alliance de la classe ouvrière et de la paysannerie travailleuse, base politique du régime démocratique populaire de la R. P. Romaine. Le parti national-paysan, qui a de nouveau manifesté sa haine envers le peuple, et qui s'est transformé en une bande de comploteurs et d'espions au service des impérialistes étrangers, a été écrasé, à la suite de l'action révolutionnaire des masses dirigées par le Parti Communiste.